

İQTİSADİYYAT

www.iqtisadiyyat.com

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

İLHAM ƏLİYEV: “BU, HƏM AZƏRBAYCAN XALQINA, HƏM TÜRKİYƏ XALQINA, HƏM DƏ BÜTÜN DÜNYAYA BİR MESAJDIR Kİ, BİZ BİR YERDƏYİK, BİZİM BİRLİYİMİZ SARSILMAZDIR VƏ ƏBƏDİDİR”

Oktyabrın 26-da Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının açılış mərasimi olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan açılış mərasimində iştirak ediblər. AZAL-ın prezidenti Cahangir Əsgərov dövlət başçılarına görülən işlər barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, Qarabağın hava qapısı adlandırılan Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı ən müasir səviyyədə inşa olunub. Hava limanının istənilən tip hava gəmisini qəbul etmək imkanları var. Uçuş-enmə zolağının uzunluğu 3000, eni isə 60 metrdir. Hava limanının müasir infrastrukturla təchiz olunan terminalı saatda ən azı 200 sərnişinin buraxılışına imkan verir. Burada görülən bütün işlər beynəlxalq norma və standartlara uyğun şəkildə həyata keçirilib. Hava limanının ətrafında geniş abadlıq-quruculuq işləri aparılıb. Burada avtomatlaşdırılmış sistemlərlə təchiz olunan Hava Hərəkətini İdarəetmə qülləsi tikilib. Bu isə Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında ICAO və IATA standartlarına müvafiq qaydada uçuşların başlanmasını mümkün edir.

O da qeyd olundu ki, hazırda Zəngilan və Laçında beynəlxalq hava limanları tikilir və onların inşası ilə regionun nəqliyyat imkanları daha da genişləndiriləcək. Daha sonra dövlət başçılarına Cəfər Mərcanlıda açılacaq Suvenir İstehsalı Müəssisəsinin fəaliyyəti barədə məlumat verilib. “Cəfər Mərcanlıın İnkişafı” Fondu, “TÜİB” və “TİKA”nın maliyyə dəstəyi ilə yaradılacaq müəssisədə Cəfər Mərcanlı kəndinin 25 sakini işlə təmin olunacaq. Müəssisənin tikintisinə dövlət də öz dəstəyini verib. Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin operatorluğu ilə şirkət təsis olunub, istehsal avadanlıqları alınıb və istehsalın təşkili üçün Türkiyədən mütəxəssislər cəlb edilib. Bundan əlavə, “TİKA”nın dəstəyi ilə 15 istixana yaradılıb.

Beləliklə, ən müasir tələblərə cavab verən beynəlxalq hava limanının qısa müddətdə və yüksək keyfiyyətlə inşası Azərbaycan dövlətinin qüdrətini göstərməklə yanaşı, həm də işğaldan azad edilmiş rayonlarımızın tezliklə bərpa olunacağına və oraya yenidən həyatın qaytılmasına bariz nümunəsidir.

Oktyabrın 26-da Zəngəzur dəhlizinin - Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbend avtomobil yolunun təməli qoyulub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan əvvəlcə Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunda tikinti işlərinin gedici ilə tanış oldular. Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov görülən işlər barədə dövlət başçılara məlumat verib.

Sonra Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri Zəngəzur dəhlizinin - Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbend avtomobil yolunun təməlini qoyublar.

Oktyabrın 26-da Zəngilanın Ağalı kəndində rəsmi qarşılanma mərasimindən sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə təkbətək görüşü olub.

Oktyabrın 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində həyata keçirilən “Ağalı kənd” layihəsi çərçivəsində görülən işlərlə tanış olublar.

Kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov dövlət başçılarına görülən işlər barədə məlumat verib. Bildirilib ki, layihənin icrası ilə bağlı 110 hektardan çox ərazidə tikinti işləri aparılır. İnnovativ tikinti materiallarından istifadə edilməklə tam izolyasiya olunmuş 200 fərdi ekoloji evin, ikimərtəbəli 4 qeyri-yaşayış binasının, 360 şagird yerlik məktəbin və 60 yerlik uşaq bağçasının tikintisi sürətlə davam etdirilir.

Oktyabrın 26-da Zəngilanın Ağalı kəndində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan mətbuata birgə bəyanatlarla çıxış ediblər.

Prezident İlham Əliyev deyib: -Bu gün Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının açılışında birlikdə iştirakımız bir daha bizim birliyimizi göstərir, gücümüzü göstərir. Onu göstərir ki, Türkiyə və Azərbaycan iki qardaş ölkə kimi hər zaman bir-birinin yanındadır. Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının inşası cəmi səkkiz ay davam etdi. Səkkiz ay ərzində beynəlxalq hava limanı inşa edildi. Bu hava limanının inşasında Azərbaycan və Türkiyə şirkətləri iştirak etmişlər. Yəni, bu, bizim birgə uğurumuzdur. Eyni zamanda, bu gün Zəngilan rayonunda birinci özəl sərmayə layihəsinin də təməlini qoyduq. Bu sərmayə layihəsi də Türkiyə və Azərbaycanın birgə layihəsidir. Yəni, bu, bir daha onu göstərir ki, bütün işlərdə, o cümlədən işğaldan azad edilmiş torpaqlarda gedən quruculuq, bərpa işlərində də biz çiyin-çiyinə bir yerdə irəliləyirik.

Biz İkinci Qarabağ savaşının birinci ildönümünü yaşayırıq. Dünən Qubadlı şəhərinin azad olunmasının birinci ildönümünü qeyd edirdik. İki həftə bundan sonra Şuşanın azad olunmasını qeyd edəcəyik, böyük Zəfər bayramı kimi qeyd edəcəyik. İkinci Qarabağ savaşının ilk saatlarından son dəqiqələrinə qədər Türkiyə Azərbaycanın yanında olmuşdur. Əziz qardaşım, hörmətli Cümhurbaşkanı ilk saatlarda Azərbaycana dəstək göstərdi, bütün dünyaya bəyan etdi ki, Azərbaycan tək deyil, Türkiyə Azərbaycanın yanındadır. Bu, bizə çox böyük siyasi və mənavi dəstək, əlavə iş verdi.

Əziz qardaşım, bu gün Azərbaycan xalqı haqlı olaraq Sizə öz təşəkkürünü bildirir. Bilirsiniz ki, Azərbaycanda hər kəs Sizi sevir, Sizə böyük hörmətlə yanaşır. Siz bizim Zəfərimiz üçün çox böyük işlər görmüşünüz və bu gün artıq quruculuq dövründə, bərpa dövründə yenə də bizimlə bərabərsiniz. Mən bilirəm ki, Sizin çox gərgin iş qrafikiniz var. Siz bu yaxınlarda Afrikanın dörd ölkəsində rəsmi ziyarətdə olmusunuz. Ondan sonra Türkiyədə bir önəmli tədbirdə olmusunuz. Ondan sonra vaxt tapıb buraya gəlmisiniz ki, bizimlə bərabər, Azərbaycan xalqı ilə bərabər bu gözəl gündə bir yerdə olasınız. Biz bunu çox yüksək qiymətləndiririk. Bu, əsl qardaşlıq nümunəsidir, əsl dostluq nümunəsidir. Bu, həm Azərbaycan xalqına, həm Türkiyə xalqına, həm də bütün dünyaya

bir mesajdır ki, biz bir yerdəyik, bizim birliyimiz sarsılmazdır və əbədidir.

Bu gün regional işlərdə, hətta dünya çapında Türkiyə və Azərbaycan əməkdaşlığı, qardaşlığı önəmli amilə çevrilib. Türkiyə Əziz qardaşımın liderliyi ilə artıq dünya çapında böyük gücə çevrilib və heç kim Türkiyəyə öz iradəsini dikməyə bilməz. Bu yaxınlarda Əziz qardaşım Türkiyənin daxili məsələlərinə müdaxilə etmək istəyənlərə elə cavab vermişdi ki, hesab edirəm bu, bütün siyasətçilər üçün nümunədir. Öz milli ləyaqətini qoruyan, öz xalqının, dövlətinin maraqlarını, qururunu qoruyan və müdafiə edən Lider bu gün buradadır, Azərbaycandır, Zəngilandır, Ağalıdır. Biz bunu qiymətləndirməliyik. Bütün türk dünyası üçün Rəcəb Tayyib Ərdoğan amili ən önəmli amillərdən biridir.

Onu da bildirməliyəm ki, gələcək ay Azərbaycan Türk Şurasında sədrliyi Türkiyəyə təhvil verəcək. Əminəm ki, Türkiyə Əziz qardaşımın rəhbərliyi ilə Şuraya uğurlu sədrlik edəcək. Türk dövlətləri arasındakı əməkdaşlıq və qardaşlıq əlaqələri daha da güclənəcək, beləliklə, bütün Türk dünyası üçün yeni imkanlar açılacaq.

Sonra Türkiyə dövlətinin başçısı bəyanatla çıxış edib. O, deyib: - Bugünkü səfərimiz zamanı Azərbaycanın işğaldan azad edilən bu bölgələrinin qısa müddət ərzində həqiqətən necə dirçəldiyini, necə sürətlə inkişaf etdiyini gördük. Bu, hər igidin, hər siyasətçinin işi deyil. Bu qədər qısa müddətdə bu investisiyaları yatırmaq, bu işləri həyata keçirmək, inanıram ki, doğma yurtdan ayrılmağa məcbur qalmış azərbaycanlı qardaşlarımızı buradan bir müddətə geri qaytarmaq üçün imkan yadırdı. Çünki azərbaycanlı qardaşlarımız ayrıldıqları torpaqlara, inanıram ki, ən qısa vaxtda son dərəcə gözəl şəkildə inşa edilən, canlandırılan bu yerlərə qayıtmaq imkanını əldə

edəcəklər. Burada qarşımızdakı binaya, sol tərəfimdəki binalara baxırıq. Bu binalar orijinal, tarixi üslubda son dərəcə gözəl bir şəkildə inşa edilir.

Buraya gəlməzdən əvvəl Füzulini bir tərəfdən Şuşa, digər tərəfdən də cənub sərhədi boyunca Ağbend, gələcəkdə isə, İnşallah, Naxçıvan ilə birləşdirəcək yolların inşası edildiyini gördük, işçi qardaşlarımızla görüşdük. Bu yollar bölgədə çoxtərəfli daşımaların əsasını təşkil edəcək. Füzulidə də bildirdiyim kimi, bu qədər qısa müddətdə bölgənin bərpası istiqamətində görülən işlər həm Azərbaycan, həm də regionumuz üçün qururverici və ümidvericidir.

Azərbaycan bütün dünyaya nümunə olacaq inkişaf modeli ilə bu bölgənin inkişafı üçün fəaliyyəti davam etdirir. Burada hər şeydən əvvəl təməlini qoyduğumuz, - bir az əvvəl cənab Prezidentin də dediyi kimi, - istər tunellər, istər yol ötürücüləri, istər avtomobil yolları bərpa işlərinin sürətlə həyata keçirilməsi baxımından çox önəmlidir. Türkiyə olaraq, biz də bu fəaliyyətlərdə özümüzə düşüncə etməkdə, qardaş Azərbaycana bütün imkanlarımızla dəstək olmaqda davam edəcəyik.

Azərbaycan bölgənin əsl potensialının həyata keçirilməsinə mane olan işğalçı şanlı Zəfəri ilə sona çatdırdı, BMT Təhlükəsizlik Şurasının illərdir tətbiq olunmayan qətnamələrini özü həyata keçirdi. Davamlı sülhün təmin olunması və arzu edilən normallaşma istiqamətində irəliləyişin olması üçün şərait bu gün əvvəllər olmadığı qədər əlverişlidir. Bunun üçün bölgədəki yeni duruma uyğun hərəkət edilməlidir. Biz bölgədə davamlı sülhün və əhatəli normallaşmanın tərəfdarıyıq. Bu coğrafiyadan keçəcək torpaq yollar və dəmir yolu xətləri təkcə Azərbaycan və Türkiyə üçün deyil, bütün bölgə ölkələri üçün iqtisadi və ticari fürsətlər yaradacaq. Gün gələcək Zəngəzurdan çıxıb İstanbu-

la qədər gedə biləcəyik, İğdırı, Qarsa gedə biləcəyik və bölgənin tranzit, logistika mərkəzinə çevrilmə imkanını möhkəmlənəcəkdir. Bu inkişafdan İran, Gürcüstan, Ermənistan da daxil olmaqla Azərbaycanın bütün qonşuları istifadə edəcəklər. Bir sözlə, bu layihələr kənarlaşdırıcı deyil, əhatəedicidir. Bu prosesdə sərhədlərin müəyyənəşdirilməsi və qarşılıqlı olaraq tanınması zəruridir. Mehriban qonşuluq münasibətlərinin əsasını da bu anlayış təşkil etməkdədir.

Bu məsələlərdə Ermənistan Azərbaycan ilə problemlərini həll etmək istiqamətində səmimi bir iradə göstərməlidir. Əgər Azərbaycan ilə bağlı səmimi iradə ortaya qoyarsa, Türkiyənin Ermənistan ilə əlaqələrinin də normallaşması üçün bir maneə qalmayacaq. Bütün bölgə üçün birlikdə qurulacaq firavan gələcəyi kiçik hesablara və daxili siyasətə qurban vermək vaxt itkisi mənasına gələcək. Dünyanın bu gözəl bölgəsində sülh içində yaşanacaq parlaq bir gələcək, əlbəttə ki, mümkündür. Türkiyənin də davamlı sülhün yaradılması istiqamətində atılacaq hər müsbət addımın qarşılığını eyni konstruktiv anlayışla verəcəyini bir daha xüsusi vurğulayıram.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan oktyabrın 26-da Zəngilan rayonunda “Dost Aqropark”ın təməlini qoyublar.

Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ön sözlərini yazdığı və Anadolu Agentliyi tərəfindən hazırlanan “Qarabağ Zəfəri” kitabını Prezident İlham Əliyevə təqdim edib. Türk və azərbaycanlı sərmayədarlar tərəfindən Zəngilanda həyata keçiriləcək “Dost Aqropark” layihəsi üç mərhələdə icra olunacaq. Layihənin birinci mərhələsində inzibati binalar, qapalı və yarıaçıq heyvandarlıq kompleksləri, sosial obyektlər, kafe, kinoteatr, istirahət zonası, xidməti heyətin qalması üçün binalar tikiləcək. Bütün bunlar Azərbaycanın və Türkiyənin qida təhlükəsizliyinə töhfə verəcək, bölgənin əkinçilik və heyvandarlıq məhsullarının beynəlxalq bazarlara çıxarılmasına imkan yaradacaq.

Dövlət başçıları “Dost Aqropark”ın təməlini qoyublar. Layihə başa çatdıqda 6 min hektar sahədə bitki məhsəli istehsal və texnika sahələri yaradılacaq, 10 min baş cins heyvanın yetişdirilməsi üçün maldarlıq, eləcə də toxumçuluq və şitilçilik sahələri salınacaq.

Kompleks, həmçinin bölgənin toxum, gübrə və kənd təsərrüfatı ləvazimatlarına tələbatını ödəyəcək. “Dost Aqropark” kompleksində ağıllı kənd təsərrüfatı texnologiyaları, bərpəolunan enerji və dayanıqlı kənd təsərrüfatı mexanizmlərinə əsaslanan fəaliyyət qurulacaq. Aqropark tam işə düşdükdən sonra burada 500 nəfərə iş imkanı yaradılacaq.

İLHAM ƏLİYEV: “BİZ QUBADLI RAYONUNUN BÜTÜN KƏNDLƏRİNİ, O CÜMLƏDƏN QUBADLI ŞƏHƏRİNİ YENİDƏN QURACAĞIQ”

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 25-də Qubadlı rayonunda səfərdə olublar. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Xudafərin-Qubadlı-Laçın avtomobil yolunun 10-cu kilometrliyindən Qubadlı şəhər mərkəzinə gedən Xanlıq-Qubadlı yolunun təməlqoyma mərasimində iştirak ediblər. Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov dövlətimizin başçısına və birinci xanıma Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunda tikintisi aparılan avtomobil yolları barədə məlumat verib. Bu yollar Prezident İlham Əliyev tərəfindən təsdiq olunmuş işğaldan azad edilmiş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası layihəsi çərçivəsində tikilir. Xudafərin-Laçın avtomobil yolunun Xanlıq yaşayış məntəqəsindən ayrılaraq Qubadlı şəhərinə qədər 14 kilometr uzunluğunda yeni avtomobil yolu inşa ediləcək. Yeni inşa olunan yollar işğaldan azad edilmiş Zəngilan, Qubadlı və Laçın rayonlarının ərazisindən keçir. Avtomobil yolu Qubadlı və Laçın şəhərləri də daxil olmaqla, bu rayonların 30-dan çox yaşayış məntəqəsini əhatə edir. Dövlətimizin başçısı Xanlıq-Qubadlı yolunun təməlini qoyub.

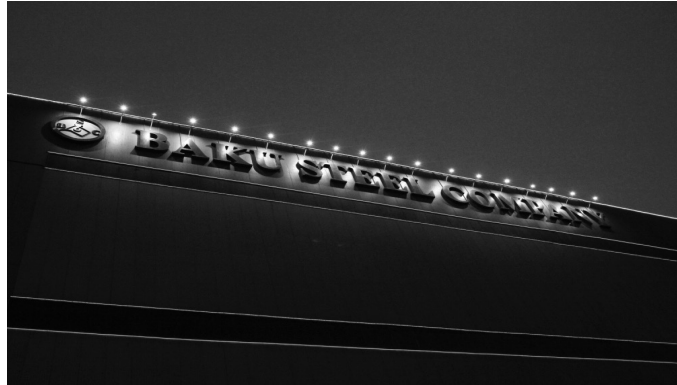
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 25-də sistem əhəmiyyətli 110/35/10 kV-luq “Qubadlı” yarımstansiyasının açılışında iştirak ediblər. “Azərenerji” ASC-nin prezidenti Baba Rzaev dövlətimizin başçısı İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya yarımstansiya barədə məlumat verib. Bildirilib ki, yarımstansiyanın tikintisi ilə paralel olaraq Qubadlının Azərbaycanın ümumi enerji sisteminə qoşulması, rayonun dayanıqlı elektrik enerjisi ilə təchiz edilməsi üçün Füzulidəki “Şükürbəyli” yarımstansiyasından “Cəbrayıl” yarımstansiyasına giriş-çıxış olmaqla 76 kilometr məsafədə ikidövrəli 110 kV-luq yüksəkərginlikli “Qubadlı-1”, “Qubadlı-2” elektrik verilişi xətti çəkilib. 150-160 MvT gücötürmə qabiliyyətinə malik yeni xətt layihələndirilərkən rayon üçün səciyyəvi iqlim parametrləri – buzlaşma, küləyin maksimal sürəti, qarın qalınlığı, çirklənmə və başqa amillər, o cümlədən baş verə

biləcək qəza hallarının qarşısının alınması, lokallaşdırılması üçün zəruri sistem yaradılıb. Bu günə qədər “Azərenerji” ASC tərəfindən Şuşa, Füzuli, Kəlbəcər, Cəbrayıl, Zəngilan və Qubadlıda 110 kV-luq yeni yarımstansiyalar tikilib. Bütün yarımstansiyalara çəkilən elektrik xətlərində ildırımın mühafizə və yarımstansiyalararası signal mübadiləsi üçün fiberoptik kabellər quraşdırılıb. Beləliklə, işğaldan azad edilmiş ərazilərin 80 faizi Azərbaycanın ümumi enerji sisteminə qoşulmaqla yanaşı, elektrik xətləri üzərindəki optik kabellər vasitəsilə yarımstansiya və rayonlardakı lazımi strukturlar internetlə təmin edilib. İşğaldan azad edilən digər rayonlardakı yarımstansiyalarda olduğu kimi, Qubadlıda da Dördüncü Sənaye İnqilabına uyğun olaraq intellektual enerjisi sistem şəbəkəsi konsepsiyası həyata keçirilərkən müasir, dayanıqlı, tam rəqəmsallaşdırılmış yarımstansiya yaradılıb. Qeyd edək ki, işğala qədər Qubadlı rayonunun əhalisi 38 min nəfərdən çox idi. Rayonun sənaye və digər təsərrüfat sahələri üzrə ümumi tələbatı 12 MvT olmuş və bir ədəd 110 kV-luq yarımstansiya-dan qidalanmışdır. 47 mindən çox əhalinin məskunlaşması proqnozlaşdırılan Qubadlıda inkişaf istiqamətləri nəzərə alınmaqla 2040-cı il üçün elektrik enerjisi tələbatının 38 MvT-dən artıq olacağı gözlənilir. Yeni “Qubadlı” yarımstansiyası tikilərkən bu amil nəzərə alınıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 25-də Qubadlı rayonunda Dövlət Sərhəd Xidmətinin yeni hərbi hissə kompleksinin açılışında iştirak ediblər. Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi Elçin Quliyev dövlətimizin başçısı İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya kompleksdə yaradılan şərait barədə məlumat verib. Bu hərbi hissədə xidmətin yüksək səviyyədə aparılması, şəxsi heyətin döyüş qabiliyyətinin təkmilləşdirilməsi, peşəkar vərdişlərinin daha da inkişaf etdirilməsi üçün hərtərəfli şərait yaradılıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 25-də Qubadlı rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşüblər.

“Baku Steel Company” istehsal və maliyyə göstəricilərini açıqladı

Qafqazın ən böyük metallurgiya şirkəti olan “Baku Steel Company” koronavirus pandemiyasının mənfi təsirlərinə baxmayaraq, 2021-ci ilin ötən 9 ayı ərzində bir sıra istiqamətlərdə gözəçarpan uğurlar əldə edib. Bu uğurlar özünü istehsal və maliyyə göstəricilərində də əks etdirir. Şirkətdən verilən məlumata görə, fəaliyyətində inkişafa nail olan BSC-də 2021-ci ilin yanvar-sentyabr ayları üzrə 2020-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə məhsulların həm istehsalında, həm də satışında ciddi artım müşahidə edilib. Belə ki, polad pəstah istehsalında 15 faiz, armatur istehsalında 4 faiz, polad məftil istehsalında 40 faiz, boru istehsalında 14 faiz artıma nail olunub. Hesabat dövründə satışdan gəlirlər ötən ilin analoji

dövrü ilə müqayisədə 54 faiz artıb. Belə ki, 2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları üzrə satışdan gəlirlər 134 499 671 manat (ƏDV-siz), 2021-ci ilin müvafiq dövrü üzrə isə 206 662 362 manat (ƏDV-siz) təşkil edib.

Bununla yanaşı, “Baku Steel Company”nin mənfəəti, mənfəət marjası, xalis mənfəəti, eləcə də EBITDA (faiz, vergi və amortizasiya xərcləri çıxılmazdan əvvəlki əməliyyat mənfəəti) artıb. Belə ki, BSC ötən ilin analoji dövrünü təqribən 475 669 manat EBITDA ilə başa vurmuşdusa, 2021-ci ildə bu göstərici 138 dəfədən çox (13840 faiz) artaraq 65 839 488 manat təşkil edib. Əgər ötən ilin 9 ayında EBITDA ümumi satışa olan nisbətdə 0,35 faiz olmuşdusa, bu il bu rəqəm kəskin şəkildə artaraq 31,85 faizə çatıb. Hesabat dövründə şirkətin ümumi mənfəəti ötən ilin analoji dövrünə nisbətən 68 137 278 AZN artıb. Yəni, şirkət əgər ötən ilin yanvar-sentyabr aylarını 12 462 168 AZN zərərlə başa vurmuşdusa, 2021-ci ilin 9 ayı ərzində vəziyyət kökündən dəyişib və 55 675 110 manat ümumi mənfəət əldə edib. Eyni zamanda, qazanılmış mənfəət hesabına şirkətin sərbəst vəsaitlərində də artım müşahidə olunub.

Qeyd edək ki, bu və digər göstəriciləri “Baku Steel Company”nin aktivlərindən optimal idarəetmə nəticəsində əldə etmək mümkün olub.

ÖLKƏMİZDƏ SOSIAL SAHƏNİN İNKİŞAFINA VƏ HƏSSAS TƏBƏQƏNİN SOSIAL MƏSƏLƏLƏRİNİN HƏLLİNƏ XÜSUSİ DİQQƏT YETİRİLİR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva oktyabrın 22-də Bakıda DOST İnküziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzinin açılışında iştirak ediblər. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi naziri Sahil Babayev Prezident İlham Əliyevə, birinci xanım Mehriban Əliyevaya və qızları Leyla Əliyevaya DOST İnküziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzində yaradılan şərait barədə məlumat verib. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə həyata keçirilən dövlət siyasətində sosial sahənin inkişafına və həssas təbəqənin sosial məsələlərinin həllinə daim xüsusi diqqət yetirilir. Bu istiqamətdə dövlət səviyyəsində icra olunan layihələrlə yanaşı, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın təşəbbüsləri də xüsusi əhəmiyyəti ilə seçilir. Bu baxımdan DOST İnküziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzinin yaradılmasını da qeyd etmək olar. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın

təşəbbüsü ilə yaradılan mərkəzin əsas məqsədi əlilliyi olan şəxslərin, o cümlədən müharibə əlillərinin, şəhid ailələri üzvlərinin, habelə sosial cəhətdən həssas qrupların yaradıcı potensialının, istedadlarının, digər bacarıqlarının ortaya çıxarılmasına və inkişafına kömək etməkdir. Mərkəzin tikintisi “PAŞA Holding” tərəfindən maliyyələşdirilib, arxitektura, layihələndirmə və təşkilati dəstək isə “Cobalt Architecture and Design” şirkəti tərəfindən təmin edilib. Mərkəz sosial tərəfdaşlıq prinsipinə uyğun olaraq Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyinə verilib. Prezident İlham Əliyevə, birinci xanım Mehriban Əliyevaya və qızları Leyla Əliyevaya Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin reallaşdırdığı “Bərabərlik” televiziya layihəsi və inküziv teatrlarla bağlı məlumat verilib. İnküziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzində 60 nəfər işçi heyət və “Könüllü DOST” üzrə 20 nəfər könüllü fəaliyyət göstərəcək.

İLHAM ƏLİYEV: “ZƏNGİLAN ÖLKƏ ÜZRƏ ÇOX MÜASİR VƏ BÖYÜK ƏHƏMİYYƏTƏ MALİK OLAN BÖLGƏYƏ ÇEVİRİLƏCƏKDİR”

Oktyabrın 20-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Zəngilan rayonunda səfərdə olublar. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva rayonun Ağalı kəndində həyata keçirilən “Ağıllı kənd” layihəsi çərçivəsində görülən işlərlə tanış olublar. İlk “Ağıllı kənd” layihəsinin təməli 2021-ci ilin aprelində dövlətimizin başçısı tərəfindən qoyulub. Kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov məlumat verib ki, layihənin icrası ilə bağlı 110 hektardan çox ərazidə tikinti işləri aparılır. İnnovativ tikinti materiallarından istifadə olunmaqla tam izolyasiya olunmuş 200 fərdi ekoloji evin, ikimərtəbəli 4 qeyri-yaşayış binasının, 360 şagird yerlik məktəbin və 60 yerlik uşaq bağçasının tikintisi sürətlə davam etdirilir. Kənddə yaradılacaq “Ağıllı məktəb”də distant təhsilin aparılması üçün bütün imkanlar olacaq.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 20-də Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanında tikinti işlərinin gedisi ilə tanış olublar. “AzVirt” MMC-nin baş direktoru Kamil Əliyev dövlətimizin başçısına və birinci xanıma hava limanında görülən işlər barədə məlumat verib. Rayonun coğrafi yerləşməsi və burada olan imkanlar Zəngilanı beynəlxalq nəqliyyat-logistika mərkəzinə çevirmək üçün əlverişli şərait yaradır. Bundan əlavə, bu hava limanı Zəngilanın gələcək uğurlu sosial-iqtisadi inkişafında böyük rol oynayacaq. Tikinti işlərinin 2022-ci ildə tamamlanması planlaşdırılır.

Oktyabrın 20-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Dövlət Sərhəd Xidmətinin Zəngilan rayonunda yerləşən hərbi hissə kompleksində yaradılan şəraitlə tanış olublar. Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi, general-polkovnik Elçin Quliyev Prezident İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya kompleks barədə məlumat verib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 20-də Zəngilan rayonunda Rəqəmsal Yarımstansiyanın təməlqoyma mərasimində iştirak ediblər. “Azərişiq” ASC-nin sədri Vüqar Əhmədov dövlə-

timizin başçısına və birinci xanıma Zəngilanda tikiləcək Rəqəmsal Yarımstansiya və rayonun elektrik təchizatı sxemi barədə məlumat verib. Bildirilib ki, 35/10 kV-luq 240 kilometrlik və 0.4 kV-luq 1050 kilometrlik elektrik veriliş xətti tamamilə yenidən qurulacaq. Ənənəvi təchizat sxemindən fərqli olaraq, yeni struktur şəbəkə iqtisadi baxımdan daha səmərəlidir. Yeni qurulacaq şəbəkədə “Ağıllı şəhər”, “Ağıllı kənd” layihələrinin infrastrukturunu üçün bütün imkanlar mövcud olacaq. Prezident İlham Əliyev Rəqəmsal Yarımstansiyanın təməlini qoyub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 20-də “Azərenerji” ASC-nin 110/35/10 kV-luq “Zəngilan” yarımstansiyasının açılışında iştirak ediblər. Bildirilib ki, Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunun işğaldan azad etdiyi Zəngilan rayonunun elektrik enerjisi ilə təchiz edilməsi üçün “Azərenerji” ASC tərəfindən genişmiqyaslı işlər həyata keçirilib. Elektroenergetika infrastrukturunu tamamilə dəyişdirilmiş Zəngilan rayonuna Füzulidəki “Şükürbəyli” yarımstansiyasından ümumi uzunluğu 110 kilometr olan ikidövrəli 110 kV-luq elektrik verilişi xətti çəkilib. Qeyd edək ki, işğala qədər 40 min nəfərdən çox əhalisi olan Zəngilan rayonunun ümumi enerji tələbatı orta hesabla 7 MvT olub. Hazırda ərazisində hava limanı, qızıl, mis yataqları, dağ-eko, aqro və mədəni turizm, “Ağıllı şəhər”, “Ağıllı kənd” də daxil olmaqla qeyri-əhali abonentlərin və 50 mindən çox əhalinin məskunlaşması proqnozlaşdırılan Zəngilanda 2040-cı il üçün elektrik enerjisi tələbatının 40 MvT-dən artıq olacağı gözlənilir. Məhz bu səbəbdən də Zəngilan rayonunun və ümumilikdə Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunun gələcək inkişaf istiqamətləri nəzərə alınaraq artacaq güc tələbatlarının qarşılanması məqsədilə yeni çəkilən 110 kV-luq ikidövrəli elektrik veriliş xəttinin gücötürmə qabiliyyəti 150-160 MvT-dır. “Zəngilan” yarımstansiyası, ilk növbədə, Zəngilan rayonunda yerləşən hərbi hissələri, sərhəd xidmətinin obyektlərini, bir sıra infrastruktur layihələri həyata keçirən müxtəlif dövlət strukturlarının, yol-tikinti şirkətlərinin obyektlərini elektrik enerjisi ilə təmin edəcək. Sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva oktyabrın 20-də Zəngilan rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşüblər.

28 oktyabr - 3 noyabr 2021-ci il

Bakıda Azərbaycan İnvestisiya və Mədəniyyət Sammiti keçirilir

Oktyabrın 27-də Bakıda İqtisadiyyat və Mədəniyyət nazirliklərinin dəstəyi, Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Gənclər Forumunun (ICYF) təşkilatçılığı ilə Azərbaycan İnvestisiya və Mədəniyyət Sammiti öz işinə başlayıb. 3 günlük sammitin məqsədi gənclərə startap layihələrini investorlara təqdim etmək fürsəti yaratmaqdır. Sammit çərçivəsində startaplar üçün xüsusi tanıtım proqramı təşkil ediləcək, 50-yə yaxın startapın təqdim olunacağı sərgi keçiriləcək. Startap layihələri qida, kənd təsərrüfatı, “yaşıl iqtisadiyyat”, maliyyə texnologiyaları, oyun və onlayn tətbiqlər, ətraf mühit, yenilənən enerji, ağıllı texnologiyalar, hava nəqliyyatı, logistika və sair sahələri əhatə edəcək. Sammitdə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv ölkələrdən dövlət rəsmiləri, iş adamları, investorlar, startaplar, gənclər təşkilatları, beynəlxalq təşkilatların və diplomatik korpusun nümayəndələri iştirak edir.

Sammit çərçivəsində müxtəlif panel müzakirələr, təqdimatlar, ikitərəfli görüşlər, startaplar üçün xüsusi proqram, mədəni və digər tədbirlər nəzərdə tutulur. Sammitdə Qarabağın bərpası üzrə Dünya Bankı ilə yeni layihələr müzakirə edilib. Bu barədə İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov bildirib. Nazir qeyd edib ki, bu sahədə əməkdaşlığın qarşılıqlı və faydalı olacağına inanırıq. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə yenidənqurma işlərinə tərəfdaş ölkələrdən investisiyaların cəlb olunmasında maraqlıyıq. İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov sammitdə çıxış edərək bildirib ki, son 10 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatına yatırılan birbaşa xarici investisiyaların həcmi 57 milyard dollar olub.

Bilal Ərdoğan: Azərbaycan qazandığı Qələbə ilə dünya iqtisadiyyatına təsir edəcək bölgəyə çevrilib

“Azərbaycan ötən il qazandığı uğurla dünya iqtisadiyyatına təsir edəcək bir bölgəyə çevrilib. Ümid edirik ki, Qarabağda turizm, kənd təsərrüfatı sahəsi inkişaf edəcək.”

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Dünya Etnoidman Konfederasiyasının sədri Bilal Ərdoğan Azərbaycan İnvestisiya və Mədəniyyət Sammitində deyib.

Dünya Etnoidman Konfederasiyasının fəaliyyətindən bəhs edən Bilal Ərdoğan bildirib ki, Türkiyə Prezidentinin təşəbbüsü ilə yaradılan konfederasiya 2022-ci ildə Bakıda, 2023-cü ildə Qırğızıstanda, 2024-cü ildə isə İzmirdə yarışların təşkilini planlayır.

“Biz görürük ki, Qərbi mədəniyyəti genişlənərək dünyaya təsir edir. Ancaq hər ölkə mədəniyyətin bir rəngidir. İdmanın növləri çoxdur. Biz öz mədəniyyətimizə xas olan idman növlərini bir məhsul formasında dünya bazarına çıxarsaq, uğur qazanmaq şansımız yüksək olacaq”.

Azərbaycanda qaz hasilatının müxtəlif mənbələr hesabına daha da artırılması müzakirə edilib

SOCAR-ın prezidenti Rövnəq Abdullayev BP-nin hasilat və əməliyyatlar üzrə vitse-prezidenti Qordon Birrelli qəbul edib.

SOCAR-dan AZƏRTAC-a bildirilib ki, bir neçə il bundan öncə BP şirkətinin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti vəzifəsini icra etmiş Qordon Birrelli səmimi salamlayan R.Abdullayev onun yeni vəzifəsində uğurla fəaliyyət göstərməsindən məmnunluğunu bildirib.

Görüşdə SOCAR və BP tərəfdaşlığının müxtəlif aspektləri müzakirə olunub. Abşeron yarımadasının dayazsulu hissəsində aparılan kəşfiyyat qazmasının gedişatı, həmçinin Azərbaycanda qaz hasilatı-

nın müxtəlif mənbələr hesabına daha da artırılması, yerli və global qaz bazarının artan tələbatının ödənilməsində bunun əhəmiyyəti ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb. BP-nin vitse-prezidenti təmsil etdiyi şirkətin Azərbaycanın neft-qaz sektorunda hələ uzun müddət fəaliyyət göstərməkdə maraqlı olduğunu bildirib. SOCAR-ın prezidenti Rövnəq Abdullayev BP ilə həyata keçirilən birgə layihələrin inkişaf etdirilməsi əzmindən söz açıb, Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasının dövlət və şirkət üçün prioritet olduğunu vurğulayıb.

Tərəflər hazırkı mərhələdə Azəri-Çıraq-Günəşli layihəsi çərçivəsində aparılan hasilat-istismar işlərinin müvəffəqiyyətlə davam etdirildiyini nəzərə çatdırıb, yeni inşa olunmuş ACE özüllünün yaxın aylarda dənizə yola salınması məsələsini müzakirə ediblər. Eyni zamanda, qonaqlara SOCAR-da istismar müddəti başa çatan dəniz özüllərinin davamlılığını və texniki göstəricilərini artırmaq məqsədilə tətbiq olunan yeni texnologiyalar haqqında məlumat verilib, qeyd edilib ki, SOCAR, yeni strategiyasına uyğun olaraq, şirkətin dənizdəki neft və qaz infrastrukturunda istifadə olunan enerjinin gələcəkdə qaz əvəzinə tədricən külək enerjisi kimi bərpa olunan mənbələr hesabına təminatı imkanlarını araşdırır. Görüşdə iki şirkət arasında Xəzərin Azərbaycan sektorunda bu istiqamətdə əməkdaşlıq perspektivləri də müzakirə olunub.

Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankı ilə Azərbaycanda “yaşıl” və “ağıllı” konsepsiyaların tətbiqi müzakirə edilib

İqlim siyasəti üzrə yeni çağırışlar hazırda ən çox diqqətə layiq qlobal məsələlərdəndir. Bu barədə İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov deyib.

“Asiya İnfrastruktur İnvestisiya Bankının (AİİB) Müdirlər Şurasının 6-cı illik Toplantısında 2030-cu ilədək müəyyən edilmiş hədəflər üzrə Azərbaycanda “yaşıl” və “ağıllı” konsepsiyalarının tətbiqi istiqamətində Bankla tərəfdaşlıq perspektivlərini nəzərdən keçirdik”, - deyən nazir diqqətə çatdırıb.

UNEC-də halal qida sənayesinin inkişaf perspektivləri müzakirə edildi

QARABAĞ İQTİSADİYYATININ DİRCƏLİŞİNDƏ VƏ İNKİŞAFINDA HALAL QIDA İNDUSTRİYASI: MÜASİR ÇAĞIRIŞLAR VƏ PERSPEKTİVLƏR

Moderator: prof. ZAHİD MƏMMƏDOV
i.ü.f.d. RUSLAN ATAĞİŞİYEV
i.ü.f.d. TƏBRİZ YADİGAROV
ƏFQAN MUSAYEV

UNEC İslam Maliyyə Mərkəzinin rəhbəri
SER-İqtisadi Resursların Öyrənilməsi İB-nin sədri
AMEA İqtisadiyyat İnstitutunun böyük elmi işçisi
UNEC İslam Maliyyə Mərkəzinin tədqiqatçısı

EKSPERT KOMENTATORLAR:

- prof. Amina Cəboeva - KBAU, kafedra müdiri
- prof. Jansurat Janqorəzova - KBAU
- i.ü.f.d. Ayten Səmədzadə - İqtisadiyyat qəzetinin baş redaktoru

QONAQLAR:
AQTA və AMFA nümayəndələri

ONLAYN SEMINAR

21 OKTYABR 12.00

<https://zoom.us/j/99788378612>

UNEC-də Tədqiqat Mərkəzlərinin işinin əlaqələndirilməsi və təşkil şöbəsi və UNEC İslam Maliyyə Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə “Qarabağ iqtisadiyyatının dirçəlişində və inkişafında halal qida industriyası: müasir çağırışlar və perspektivlər” mövzusunda onlayn seminar keçirilib.

Seminar giriş sözü ilə açan UNEC İslam Maliyyə Mərkəzinin rəhbəri professor Zahid Məmmədov İslam iqtisadiyyatının bu gün ölkəmiz üçün aktuallığına diqqət cəmlərək, Qarabağda İslam iqtisadiyyatının əsas hərəkətverici qüvvəsinin məhz halal qida sənayesi olduğunu bildirib.

Tədbirdə iştirak edən İqtisadi Resursların Öyrənilməsi (SER) İB-nin sədri Ruslan Atakişiyev “Qarabağ iqtisadi rayonunda halal qida müəssisələrinin yaranılmasının perspektiv inkişaf istiqamətləri” mövzusunda təqdimatla çıxış edərək, Qarabağ torpaqlarının mübit şəraitinin kənd təsərrüfatı və aqrar sektorun, eləcə də halal qida müəssisələrinin inkişafına verəcəyi töhfələrdən danışdı.

Sonra UNEC İslam Maliyyə Mərkəzinin tədqiqatçısı Əfqan Musayev “Qarabağ iqtisadiyyatının dirçə-

lişində islam maliyyəsi əsaslı ixracyönümlü investisiya cəlb edilişinin perspektivləri” mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. O, işğaldan azad olunan ərazilərdə məskunlaşacaq yerli əhalinin təsərrüfatçılığa əlavə investisiyaların cəlb olunmasındakı rolundan söz açıb.

Seminarada Kabardin Balkar Dövlət Aqrar Universitetinin professoru Amina Cəboeva, AMEA İqtisadiyyat İnstitutunun Qloballaşma və Beynəlxalq İqtisadiyyat Şöbəsinin böyük elmi işçisi Təbriz Yedigərov, İqtisadiyyat qəzetinin baş redaktoru Ayten Səmədzadə çıxış ediblər.

Sonda UNEC Tədqiqat Mərkəzlərinin işinin əlaqələndirilməsi və təşkil şöbəsinin müdiri Rəna Hüseynova tədbirdə səsləndirilən təkliflərə görə məruzəçilərə təşəkkürünü bildirib və bu tip tədbirlərin davamlı olaraq təşkil olunacağını deyib. Seminar UNEC Tədqiqat Mərkəzlərinin İşinin Əlaqələndirilməsi və Təşkil Şöbəsinin rəsmi facebook sahifəsi üzərindən canlı yayımlanıb.

Muzdla çalışan işçilərin sayı 1,6 milyon nəfəri ötüb

Cari il sentyabrın 1-i vəziyyətinə muzdla çalışan işçilərin sayı 1 milyon 684,9 min nəfər, o cümlədən iqtisadiyyatın dövlət sektorunda 900,6 min nəfər, qeyri-dövlət sektorunda isə 784,3 min nəfər təşkil edib.

Dövlət Statistika Komitəsindən bildirilib ki, iqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda 31,8 min nəfər, qeyri-neft-qaz sektorunda isə 1 milyon 653,1 min nəfər çalışıb. Müəssisə və təşkilatlarda muzdla çalışan işçilərin 23,8 faizi məhsul istehsalı sahələrində, o cümlədən 7,5 faizi tikintidə, 7,5 faizi emal sənayesində, 3,5 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq sahələrində, 1,9 faizi mədənçıxarma sənayesində, 1,9 faizi su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı, 1,5 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sahələ-

rində məşğul olub. Xidmət sahəsində işləyənlərin 19,1 faizi təhsil, 18,7 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 8,2 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 6,6 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 5,2 faizi inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi, 4,4 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 3,5 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 3,2 faizi istirahət, əyləncə və incəsənət, 1,8 faizi maliyyə və sığortada fəaliyyəti, 1,8 faizi informasiya və rabitə, 1,7 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,1 faizi digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi və 0,9 faizi daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar sahələrində çalışıblar. 2021-ci ilin yanvar-avqust aylarında bir işçiə düşən orta aylıq işlənmiş iş saatlarının miqdarı 144,9 saat təşkil edib.

İNTELLEKTUAL KAPİTALDAN İSTİFADƏNİN PRIORİTETLİYİ ŞƏRAİTİNDƏ RƏQƏMSAL PLATFORMALAR

Rəqəmsal iqtisadiyyat xidmət və məhsullarla yanaşı, resurslara və texnologiyalara özünəməxsus yanaşmalar nəzərdə tutur. Bu baxımdan intellektual kapitalın formalaşması və onlardan istifadənin prioritetliyi şəraitində rəqəmsal platformaların yerinin və rolunun, habelə həmin platformaların yaradılması meyarlarının tədqiqi, zənnimizcə, məqsədəuyğundur. Bu istiqamətdə aparılan tədqiqatlar, demək olar ki, ilk addımlardır. Rəqəmsal iqtisadiyyatda intellektual kapitalın idarə edilməsi məsələsinin aktuallığı çoxsaylı amillərlə şərtlənir.

İntellektual kapitaldan istifadənin prioritetliyi

İntellektual kapitaldan istifadənin prioritetliyini şərtləndirən amillərdən biri innovasiyalı, o cümlədən rəqəmsal innovasiyalı fəaliyyətin rəqəbat qabiliyyətinin təmin olunması zəruriliyidir. Belə ki, hazırda rəqəmsal innovasiyalar innovasiyalı inkişafın mühüm istiqamətidir. Aşağıdakı mövqe ilə razılaşmamaq çətindir ki, rəqəmsal iqtisadiyyatda innovativlik getdikcə rəqəbətliliyin yeganə faktoruna çevrilir. Bu baxımdan bütün təşviq sistemlərinin, ilk növbədə innovativliyinə fokuslanması, başqa sözlə desək, milli innovasiya sisteminin gücləndirilməsinə iqtisamətləndirilməsi zərurəti ortaya çıxır. Belə olan halda araşdırma və işləmə fəaliyyətləri, universitet-sənaye əməkdaşlığı, startap fəaliyyətləri və sairənin təşviqi böyük əhəmiyyət qazanır. Doğrudan da, intellektual kapitaldan səmərəli istifadəni elmi innovasiyalardan təcrid olunmuş mühitdə təmin etmək çətinidir.

İntellektual kapitaldan fəal istifadə və bu prosesin idarə edilməsi ənənəvi çərçivələrdə özünü doğrultmur. Yeniliklərə bədbin münasibət, təşkilati sistemlərdə innovasiyalara qeyri-aşkar müqavimət, texnoloji biliklərlə və texnoloji təminatla digər sahələrdə (təsərrüfat hüququ, informasiyanın assimmetrikliliyi və s.) yaranan problemlərin həllinə cəhdlər intellektual kapitaldan istifadənin prioritetliyi mühitinin formalaşmasını ləngidir. Bununla belə, intellektual kapitalın idarə edilməsində texnoloji təminatın (daha sonra, sözün həqiqi mənasında, rəqəmsal platformaların) təkmilləşdirilməsindən əldə edilən səmərəliliyin yaxın perspektivdə intellektual potensiala diqqəti daha da artıracağı gözləniləndir.

İntellektual kapitalın idarə edilməsi mühitini şərtləndirən amillər qismində, ilk növbədə rəqəmsal iqtisadiyyatda resursların ənənəvi iqtisadiyyatdan fərqlənməsi səbəblərini, bu səbəblərin nə dərəcədə obyektiv amillərlə şərtlənməsi dərəcəsini qeyd etmək olar. İntellektual kapitalın reallaşdırılmasının həlledici şərt olduğu innovasiyalı inkişaf şəraitində bu resurslar və onlardan istifadə üzrə nəzəri müddəaların dəqiqləşdirilməsi zəruridir. Əks halda, intellektual kapitalın reallaşdırılmasının təşviqi (habelə maliyyə stimullaşdırılması) prosesində birmənalı və şəffaf yanaşmaları təmin etmək mümkün deyildir.

Gözlənilməliyi kimi, müvafiq mənbələrdə intellektual kapital və rəqəmsal platforma anlayışlarına münasibətdə kifayət qədər fərqli yanaşmalara rast gəlinir. Həqiqətdə danışılan müxtəlifliyin əhəmiyyətli dərəcədə tədqiqatın məqsədi və vəzifələri ilə şərtləndiyini, habelə haqqında danışılan anlayışların elmi publisistikadan elmi dövriyyəyə daxil olmasını nəzərə alaraq, onun ətrafında hazırda geniş mükəlimlərə ehtiyac görmürük. Adı çəkilən digər müəlliflərin bu məsələyə münasibətində, zənnimizcə, nəzəri cəhətdən əsaslandırılması mümkün olan təcrübi aspektin tələbləri önə çəkilir. İntellektual kapitalın bu və ya digər əlamət üzrə tərkib hissələrinə ayrılmasında təcrübi aspektin ön plana çıxarılmasında məqsəd funksional tələblərlə yanaşı, müvafiq funksiyaların təş-

viqi mühitinin tələblərinə uyğunlaşma imkanlarının genişləndirilməsidir. İntellektual kapital anlayışının birmənalı qəbul edilməsi onun formalaşdırılması və reallaşdırılması prosesinə hər hansı tənzimləyici və stimullaşdırıcı təsir baxımından məqsədəuyğundur. Həmin anlayışın təcrübi aspektdə birmənalı qəbul edilməsi, zənnimizcə, ilk növbədə intellektual kapitalın tərkib hissələrinə (onu təşkil edən elementlərə) münasibətdə yanaşmanın birmənalılığını nəzərdə tutur. Bu baxımdan, artıq adı çəkilmiş müəllifin intellektual kapitalın tərkib hissələrinə münasibətdə mövqeyi diqqətəlayiqdir. Hazırda intellektual kapitalı - insan və bazar aktivlərini brend, nüfuzun məcmusu hesab edənlər çoxluq təşkil edirlər. İlkin yanaşmada intellektual kapital konkret insanların bilik, vərdiş və istehsal təcrübəsini, habelə qeyri-maddi aktivləri əhatə edir. Qeyri-maddi aktivlər dedikdə, mənfəətin artırılması və bir sıra iqtisadi və texniki nəticələrin yaxşılaşdırılması məqsədilə istifadə edilən verilənlər bazaları, proqram təminatı, patentlər, əmtəə nişanları və s. nəzərdə tutulur.

Ensiklopedik mənbələrdə intellektual kapitalına münasibətdə hüquqi aspektə xüsusi diqqət verilməsi həmin kapitaldan istifadə proseslərinin idarə edilməsi baxımından özünü doğruldur. İntellektual kapital ensiklopedik mənbələrdə dörd tərkib hissəsinə bölünür: 1. Satın alın bilən patentlər, müəllif hüquqları və fransıza kimi hüquqi cəhətdən tanınan qeyri-material aktivləri; 2. Ticarət markaları, brendlər, müştərilərin siyahıları və sifarişləri kimi hüquqi cəhətdən reallaşdırılan və mühafizə oluna qeyri-material aktivləri; 3. Şirkətlərdə istifadə edilən verilənlər sistemləri və bazaları kimi struktur qeyri-material aktivləri; informasiya sistemləri, uçot sistemi, tədarük və satış sistemləri bu sistemlərdə misal ola bilər; 4. İnsanların beynində olan və şirkətə işləyən insan kapitalının qeyri-material aktivləri. İntellektual kapitalın qeyri-maddiliyi xassəsinin bazar mühitindəki mübadilə, hüquqi, struktur və insan kapitalı təzahürləri onların məcmu səmərəliliyinin təmin olunması baxımından rəqəmsal texnologiyaların inkişafı prioritetlərinə təsirsiz qalmır. Rəqəmsal iqtisadiyyatda resurslara münasibətdə özünəməxsusluq, ilk növbədə informasiya resurslarının özünəməxsusluğu (satılarkən heç də tamamilə özgəninkiləşməməsi, assimmetriya amilinin və kəmiyyət xarakteristikalarının dəyərə ikili təsiri, artımın eksponensial tempi və s.) ilə şərtlənir. Eyni zamanda, informasiya resurslarının biliyə və texnologiyaya çevrilmə prosesində artması və istifadənin (istehlakın) həmin resursları tükətməməsi əlaməti diqqəti cəlb edir. Sonuncu əlamət, zənnimizcə, rəqəmsal mühitdə həm də resursa onun inkişaf dinamikasından ayrılıqda baxılmasının qeyri-məhsuldarlığına dəlalət edir. Başqa sözlə, rəqəmsal mühitdə intellektual resursların idarə edilməsi intellek-

tual kapitalın idarə edilməsinin xüsusi hali kimi nəzərdən keçirilməlidir. Belə ki, əksər hallarda intellektual resursların daim yenilənməsi, öz-özünü artırması və deməli, tükənməz olması kimi xassələri önə çəkilir. Bazar münasibətləri obyekt kimi intellektual resursların informasiya, bilik, texnologiya və mənəvi potensialın reallaşdırılmasını nəzərdə tutması onun maddi və ya qeyri-maddi xarakterli olması faktının əhəmiyyətini artırır. Bir sıra hallarda intellektual resurs və intellektual kapital anlayışları arasında fərqə, demək olar ki, etina edilmir. Bu, bir qayda olaraq, rəqəmsal iqtisadi mühitə münasibətdə özünü göstərir. Hətta ilkin yanaşmadan belə təkrar istehsal prosesində intellektual resursların özünəməxsus yerinə və roluna etina edilmədən rəqəmsal bazarda münasibətlərə aydınlıq gətirilməsi çətin, bəzən isə hətta qeyri-mümkün görünür. Unutmaq olmaz ki, rəqəmsal iqtisadiyyatı iqtisadi inkişafın digər mərhələlərindən fərqləndirən mühüm əlamətlərdən biri məhz elmi innovasiyaların, bilik mühəndisliyinin aparıcı amilə çevrilməsidir. Təbii ki, bu halda biliklərin ötürülməsi və bu

prosesdə gözlənilən multiplikasiya effekti təhsil sistemində kreativliyə həssaslıq dərəcəsi ilə bilavasitə əlaqədardır. İstənilən iqtisadi münasibətlər məcmusunda və proseslərdə baş verdiyi kimi, rəqəmsal iqtisadiyyatda da imkanlar və nəticələr müqayisəli qiymətləndirilməli və bunun üçün onlar kəmiyyətə ölçülə bilməlidir. Əlbəttə, bu mürəkkəb prosesdir və heç də həmişə mümkün deyildir. Bununla belə, keyfiyyətin kəmiyyətə ifadəsi üçün göstərilən cəhdlər nə qədər vaxt və vəsait tələb etsə də, zənnimizcə, gec-tez özünü doğrulda biləcəkdir. Zənnimizcə, sonuncu ifadəni birmənalı olaraq qəbul etmək çətinidir. Uzağa getməyək. Postsovet məkanının bəzi ölkələrində rəqəmsal iqtisadiyyatın inkişafı üzrə dövlət proqramlarının hazırlanması və onların icrasına başlanılması bu sahədə dövlət siyasəti prioritetliyini söyləməyə kifayət qədər əsas verir. Yeri gəlmişkən, Azərbaycanda da rəqəmsal iqtisadiyyatın inkişafı üzrə dövlət proqramının hazırlanması işlərinə başlanmışdır. Hazırda rəqəmsal iqtisadiyyatın necə sürətlə yayıldığı və rəqəmsal texnologiyaların get-gedə daha böyük arealda istifadə olunduğu danılmaz faktdır. Bununla belə, onun bu və ya digər dərəcədə tənzimlənməsi (stimullaşdırılması və s.) üçün iqtisadiyyatın bu sektorunun inkişafının kəmiyyətə qiymətləndirilməsi məsələləri aktuallaşır. İntellektual kapitaldan istifadənin prioritetliyi şəraitində rəqəmsal platformaların yerini və roluna münasibət bildirmək üçün müasir biznes proseslərin idarə edilməsində baş verən dəyişikliklərə adekvat təşkilati formaların təkamülü proseslərini tədqiq etmək lazımdır. Məsələ ondadır ki, rəqəmsal iqtisadiyyatda təşkilati dəyişikliklər rəqəmsal platformaların formalaşması prosesləri ilə bilavasitə əlaqədardır.

İntellektual kapitaldan istifadənin prioritetliyi şəraitində rəqəmsal platformaların artan rolu, təbii ki, bilik iqtisadiyyatına da təsirsiz qalmır. Araşdırmalar göstərir ki, bilik iqtisadiyyatının inkişafında rəqəmsal platformaların təkmilləşdirilməsi həlledici rola malikdir.

Rəqəmsal platformalar innovasiyalı iqtisadi idarəetmə mühitində

Rəqəmsal platformalar iqtisadi subyektlərin təsərrüfatçılıq fəaliyyətini vahid informasiya mühitində cəmləməklə tələb-təklif münasibətində ərazi amilinin təsirini, demək olar ki, aradan qaldırır. Rəqəmsal platformaların rəqəmsal iqtisadiyyatda mühüm rolunu qeyd etmək üçün nüfuzlu tədqiqatçılar sonuncunu rəqəmsal platformalar iqtisadiyyatı adlandırmayı təklif edirlər. Onlar habelə, hesab edirlər ki, sənaye inqilabında fabriklər hansı rolu oynamışlarsa, rəqəmsal platformalar da həmin rolu oynamaqdadır. Rəqəmsal iqtisadiyyatı rəqəmsal platformalar iqtisadiyyatı adlandıran tədqiqatçıların ilkin məqsədi, zənnimizcə, əlbəttə, rəqəmsal əməliyyatların yüksək temple artdığı biznesdə bu platformaların əhəmiyyətini önə çəkməkdir.

Təcrübədə rəqəmsal iqtisadi mühitin formalaşmasında iqtisadi-riyazi modeləşdirmə amilinə əksər hallarda lazımi qiymət verilmir. Bunun səbəblərinə həmin mətləhlərin qurulması və rəqəm reallaşdırılmasının böyük əməkəttumlu olması, modeləşdirmənin ilkin informasiya təminatındakı uzun illər aradan qaldırılma bilməyən çətinliklər aid edilə bilər. Rəqəmsal platformalar idarəetmənin bütün səviyyələrində özünü doğrultmaqdadır. Texniki baxımdan həmin platformaların təşkilədiciləri sırasında aparat və proqram vasitələri ilə yanaşı, informasiya xidmətlərinin xarakteristikaları istifadəçilərin sayı artdıqca, yüksək ehtimalda intellektual kapitaldan istifadə imkanlarını genişləndirə bilər. Milli iqtisadiyyatlar arasında əlaqələr intensivləşdikcə, bəzi müəlliflərin fikrincə, rəqəmsal platformalar müasir texniki baza kimi yeni keyfiyyətlər əldə edir.

Rəqəmsal mühitdə transaksiya və transformasiya xarakterinin fərqləndirilməsi, həmin mühitin innovativliyini, o cümlədən rəqəmsal innovasiyaların iqtisadi səmərəliliyini qiymətləndirmək baxımından mühümdür. Araşdırmalarımız belə deməyə kifayət qədər əsas verir ki, rəqəmsal platformalar transformasiya xərclərini şərtləndirən texnologiya seçimi, öz növbəsində transaksiya xərclərinin strukturunu müəyyən edir. Öz növbəsində transaksiya xərcləri istehsal texnologiyalarında alternativ seçimləri məhdudlaşdırır. Onu da qeyd etmək ki, rəqəmsal platformalara rəqəmsallaşma (rəqəmsal avtomatlaşdırma) ilə rəqəmsal transformasiya strategiyalarını fərqləndirən başlıca alətlər məcmusu kimi baxılmasına da rast gəlinir. Yüksək texnologiyalarla təmin olunmuş biznes-model kimi rəqəmsal platforma qarşılıqlı surətdə asılı olan bazar iştirakçıları arasında mübadilələri asanlaşdırmaqla intellektual kapitalın reallaşdırılması imkanlarını genişləndirir. Belə ki, rəqəmsal platformalar intellektual kapitalın təşkilədiciləri olan insan və bazar aktivlərindən, intellektual mülkiyyətdən və infrastruktur aktivlərindən istifadə üçün daha əlverişli texnoloji və təşkilati mühit formalaşdırır.

Tədqiqatlar göstərir ki, rəqəmsal platformaların iqtisadi tənzimlənməyə texnoloji dəstək imkanları özünü daha çox elmtutumlu fəaliyyət sahələrində büruzə verir. Məsələ ondadır ki, məhz həmin sahələr rəqəmsal mühitin təşəkkülündə aparıcı rol oynamaq iddiasındadır. Bazar iştirakçıları arasında qarşılıqlı faydalı münasibətləri alqoritmləşdirən rəqəmsal platformalar innovasiyalı inkişafın növbəti mərhələləri üçün münasib start vəziyyəti formalaşdırır. Biliyin

dəyərə və şirkətin rəqəbat qabiliyyətinə çevrilməsini sürətləndirən rəqəmsal platformalar üçün bu prosesdə intellektual kapital həm də iqtisadi təməl rolunda çıxış edir. Biznes-proseslərinin optimallaşdırılmasında rəqəmsal platformaların rolu onların intellektual kapitalı fəallaşdırmaq imkanları ilə şərtlənir. İntellektual kapitalın şirkətin işçi heyətinin malik olduğu nisbətən asan formalaşan, birmənalı və asan ötürülə bilən biliklər məcmusu kimi qəbul edilə bilməsi (belə yanaşma, təcrübi baxımdan, zənnimizcə, yolveriləndir) rəqəmsal platformaların təşəkkülü prosesində cari realığın və yaxın perspektivnin nəzərə alınması imkanlarını genişləndirir. Cari realığın rəqəmli xarakteristikasında işçi heyətin istehsal və idarəetmə vərdişləri xüsusi yer tutur. Məsələ ondadır ki, eyni nəzəri bilikləri əldə etmiş və eyni mühitdə əmək təcrübəsi qazanmış insanlar arasında bacarıq səviyyəsində ciddi fərqlərə rast gəlinir. Bütün istək və cəhdlərə baxmayaraq, bir çox hallarda yüksək təcrübi vərdişləri həmişə digər insanlara ötürmək olmur.

İntellektual kapitaldan istifadənin prioritetliyi şəraitində rəqəmsal platformalar innovasiyalı inkişaf tələblərini nəzərə almalıdır. Bu tələblər şəbəkədə innovasiya prosesləri iştirakçılarının rəqəmsallaşan qarşılıqlı fəaliyyətində konkretləşir. Rəqəmsal iqtisadiyyatın inkişafında innovasiya amili intellektual kapitaldan istifadənin səmərəliliyinə bilavasitə təsir göstərir. Transaksiya xərclərini artıran innovasiyalı yanaşmaların rəqəmsal mühitdə iqtisadi səmərəliliyində qeyd olunan xərclərin səviyyəsi mühüm rola malikdir. Ödəri ki, intellektual kapitaldan istifadəyə üstünlük verildiyi innovasiyalı rəqəmsal mühitdə rəqəmsal platformaların fəaliyyətinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi zamanı transaksiya xərclərinin səviyyəsi başlıca indikatorlardan biri hesab edilməlidir.

İnnovasiyalı idarəetmədə resurslardan birgə istifadə həlledici istiqamətdir. Bu baxımdan təşkilati sistemlərdə intellektual və istehsal resurslarının konsolidasiya edilməsinin məhz rəqəmsal platformalar bazasında həyata keçirilməsinin bir vəzifə kimi qarşıya qoyulmasının məqsədəuyğunluğu fikri ilə razılaşırıq. Nəhayət, onu qeyd etmək ki, rəqəmsal platformaların innovasiyalı idarə edilməsi təcrübəsində intellektual mülkiyyət obyektləri diqqət mərkəzindədir. Rəqəmsal platformaların innovasiyalı idarəetmə üsulları qismində hazırda təşkilati sistemlərin fəaliyyətinin idarə olunması sahəsində üsullar və mərkəzlərə dair intellektual mülkiyyət obyektlərinə; robot texnikası obyektlərinin idarə edilməsi sahəsində üsullar, komplekslər və qurğulara dair intellektual mülkiyyət obyektlərinə; integrasiya olunmuş idarəetmə sistemləri sahəsində üsullar, komplekslər və qurğulara dair intellektual mülkiyyət obyektlərinə diqqət verilir. İnnosiyalı inkişafda intellektual kapitaldan istifadənin mühüm istiqamət olduğu indiki şəraitdə rəqəmsal platformaların inkişafı prioritetlərinin qiymətləndirilməsi məsələsi, ilkin yanaşmada rəqəmsal qarşılıqlı fəaliyyətin ixtisaslaşan sistemində istifadə edilən texnologiyalar qrupunun qarşılıqlı inkişafı perspektivlərinin proqnozlaşdırılması məsələsinə gətirilə bilər. Məhiyyətli kollektivin biliklərinin məcmusu, kollektiv beyin, intellektual aktivlərin məcmusu və s. kimi anlayışlarda ifadə olunan intellektual kapitaldan istifadənin texnoloji-təşkilati forması kimi rəqəmsal platformalara, hətta yaxın perspektivə irəli sürülən tələbləri biz, hələlik yalnız ehtimal edə bilirik.

Rəsul Balayev,
iqtisad üzrə elmlər doktoru,
Azərbaycan Dövlət İqtisad
Universitetinin “Rəqəmsal
texnologiyalar və tətbiqi informatika”
kafedrasının professoru

“Regionda sülhün qorunması: Qarabağın yenidən qurulması” mövzusunda konfrans keçirilib

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının (İÖT) Gənclər Forumu və Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) təşkilatçılığı ilə oktyabrın 27-29-da Bakıda keçirilən Azərbaycan İnvestisiya və Mədəniyyət Sammiti çərçivəsində “Regionda sülhün qorunması: Qarabağın ye-

nidən qurulması” mövzusunda konfrans təşkil olunub. KOBİA-dan bildirilib ki, İÖT Gənclər Forumunun Avrasiya üzrə Regional Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə Bakı Dövlət Universitetində keçirilmiş tədbirdə 6 ölkədən 30 gənc iştirak edib. Konfransda çıxış edən İÖT Gənclər Forumunun

Avrasiya üzrə Regional Mərkəzinin baş direktoru səlahiyyətlərini icra edən Vüsal Qurbanov və İÖT Gənclər Forumunun Gənclər siyasəti, təlim və tədris departamentinin direktoru Tugba Ceren Çerçi tədbirin gənclərin müvafiq mövzuda biliklərini bölüşməsi, onların diplomatik bacarıqları

nın artırılması üçün əhəmiyyətli platforma olacağını qeyd ediblər.

İÖT-in Xarici İşlər Nazirləri Şurasının işini simulyasiya edən konfransda gənclər Qarabağ regionunda davamlı sülhə, Azərbaycan torpaqlarının işğaldan azad olunmasına, bu ərazilərdə reallaşdırılan “ağıllı şəhər” və “ağıllı kənd” layihələrinə, İÖT-ə üzv dövlətlərin Qarabağda həyata keçirilən yenidənqurma prosesində iştirakına dair fikirlərini bölüşüblər. Konfransda xüsusi bilik və bacarığı ilə seçilən 5 gənc Azərbaycan İnvestisiya və Mədəniyyət Sammitində iştirak edəcək.

TAXILÇILIQ ƏRZAQ TƏHLÜKƏSİZLİYİ ZƏNCİRİNDƏ MÜHÜM YER TUTUR

Azərbaycanda taxıla və taxıl məhsullarına tələbat böyükdür. Ölkə əhalisi artır, bu artım ərzaq təhlükəsizliyi zəncirində taxıl istehsalının artırılmasını zəruri vəzifə kimi qarşıya qoyur. Taxıl, demək olar ki, respublikamızın bütün bölgələrində becərilir, lakin bəzi rayonlarda digər bitkilər prioritet təşkil etdiyinə görə taxılçılığa az diqqət ayrılır. Ənənəvi taxılçılıq rayonlarında isə həm əkin sahələri genişləndirilir, dövriyyəyə yeni torpaqlar verilir, həm də məhsuldarlığın artırılması istiqamətində zəruri tədbirlər görülür. Belə olan halda məhsuldarlıq az olan torpaqlarda taxıl əkininin aparılmasına lüzum qalmır. Bunun əvəzinə isə iqtisadi cəhətdən səmərəsi yüksək olan tərəvəz, bostan bitkilərinin, intensiv bağcılığın və digər sahələrin inkişafına diqqət ayrılması tələb olunur. İllər uzunluğunda taxıl üçün əlverişli olan torpaqların işğal altında olması hər bir bölgədə məhsuldarlıq az olsa da, taxıl əkinini aparılmasını zəruri etmişdir. Bu səbəbdən də qeyri-məhsuldar və suvarılmayan ərazilərdə də taxıl əkinini aparılmışdır.

İşğalçı Ermənistan 30 il ərzində ərzaq buğdasına və dənli bitkilərə olan tələbatının əhəmiyyətli bir hissəsini həmin ərazilərdə becərilən taxıl məhsulu hesabına ödəmişdir. Müqəddəs sayılan çörəyin də qədrini bilməyən mənfur düşmən şükranlıq etmək əvəzinə, yer üstündə nə varsa, hamısını dağıdıb viran qoymuşdur. Bizdə olan məlumatlara görə, işğalçı dövlət işğal ərazilərindən ildə 200 min ton civarında taxıl tədarük etmişdir. Mühəribədən sonra bu məhsulu əldə edə bilməyən Ermənistanda aclıq və səfalət baş alıb gedir. Düşmən ölkədən fərqli olaraq Azərbaycan kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı, tədarüki və emalı yeni texnologiyalara, müasir standartlara uyğun şəkildə aparılır. Sahələrə yüksək aqroteknika qulluq göstərilir. İnnovativ texnologiyalar tətbiq olunur. Azərbaycanda bu gün 30-dan artıq aqrar sənaye kompleksi fəaliyyət göstərir ki, onların analoqu regionda yoxdur. Bu keyfiyyət dəyişiklikləri taxılçılıqdan da yan keçməyib. Cari ildə də bu sahədə əldə olunan nəticələr ürəkaçandır.

Öncə onu demək lazımdır ki, əkin sahələrini genişləndirmək, yüksək məhsuldar sortlar əldə etmək və yetişdirmək, fermerlərə subsidiyalar verməklə ölkədə taxılçılığın dinamik inkişaf yoluna çıxarmaq dövlətimizin strateji hədəfidir. Görülən tədbirlər nəticəsində bu il taxılçılıqda orta məhsuldarlıq respublika üzrə 31,2 sentner təşkil edib. Suvarma problemi yaşanmayan rayonlarda məhsuldarlıq hər hektara 40 sentner yüksəlib, hətta bəzi fermer təsərrüfatlarında 60 sentnerə çatdırılıb. Bu, ölkəmiz üçün rekord göstərici olmaqla bərabər, sahənin yüksək rentabellə işləməsindən xəbər verir. Həm də bu nəticələr ölkə üçün əlverişli olmayan şəraitdə qazanılıb. Bir tərəfdən pandemiya və müharibə, digər tərəfdən havaların quraq keçməsi, su probleminin yaşanması şəraitində belə bir uğura imza atılıb. Bu il, sözün əsl mənasında, taxılçılıqda uğurlu işlər üçün gözəl bünövrə qoyulub. Keçən ilin payızında respublika üzrə 966,6 min hektar sahədə taxıl əkilmiş və tarlalarda bol məhsul yetişdirilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatlarına əsasən, bu ilin sentyabr ayının 1-dək taxıl sahələrindən 99,6 faizinin məhsulu biçilib. Tarlalardan 3 milyon 610 min ton məhsul əldə olunub ki, bu da hər hektardan 31,8 sentner taxıl deməkdir.

İqtisadi rayonlar içərisində ən yüksək məhsuldarlığa nail olan Mil-Muğan iqtisadi rayonu (Beyləqan, İmişli, Saatlı, Sabirabad). Bu rayonlar üzrə hər hektarın məhsuldarlığı 40,1 sentnerdir. İnzibati rayonlar arasında ən çox məhsul toplayan Şəki (194,8 min ton) və Cəlilabaddır (184,6 min ton). Sonrakı sıraları Kürdəmir (136,4 min ton), Neftçala (124,5 min ton), Füzuli (118,7 min ton), Ağsu (116 min ton), İsmayıl (107,6 min ton), Sabirabad (106 min ton), Ağcabədi (105,6 min ton) bölüşür. Bu sadalanan rayonlar ölkənin taxıl təminatının əsas sütunları hesab olunurlar. Rayonlar içərisində ən yüksək məhsuldarlığa Bərdə nail olub. Hər hektardan 44 sentner məhsul toplayıb. Ağdam, Tərtər, Saatlı rayonlarında isə hər

hektarın məhsuldarlığı 40 sentner təşkil edib. Qeyd etdiyimiz kimi, ölkənin ərzaq təhlükəsizliyi sistemində taxıl məhsulları ilk sırada dayanır. Taxılın qiyməti birjalar vasitəsilə tənzimlənir və dollar ekvivalenti ilə satılır. Bu il iqlim şəraiti ilə əlaqədar bir çox ölkələrdə taxıl və kartof istehsalında geriləmə müşahidə olunub. Bu vəziyyət sözügedən məhsulların ən böyük istehlakçılarından biri olan Rusiya Federasiyasında da özünü göstərib. Bunları nəzərə alaraq, hər bir ölkə, o cümlədən Azərbaycan bu sahədə konkret tədbirlər görməyə başlayıb. Yuxarıda Ermənistanın işğal altında olan rayonlardan əldə etdiyi taxılın miqdarını göstərdik. Həmin rəqəm təxminidir. Ola bilsin ki, bundan da çox məhsul götürülüb. Bugünkü vəziyyətdə Azərbaycan ərzaq bölgüsünə olan tələbatının təxminən 70 faizdən çoxunu daxili istehsal hesabına ödəyir. Qalan 30 faiz taxıl, o cümlədən toxum materialı xaricdən idxal olunur. Dünya bazarında taxılın qiymətinin artan dinamikasını nəzərə alsaq, bu sahənin inkişafının nə qədər önəmli olduğu göz önünə gəlir. Taxılçılığın inkişafı ilə bağlı işğaldan azad olmuş ərazilərimizdə böyük imkanlar vardır.

Burada iki amili önə çəkmək lazımdır. Birincisi, bu ərazilərdə kifayət qədər mənbələr olduğuna görə suvarmada ciddi problem olmayacaq. İkincisi, dəmyə torpaqlar da münbit olduğuna görə yüksək məhsul əldə etmək mümkün olacaq. Digər bir amil kimi onu da qeyd etmək lazımdır ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə məskunlaşma planlı şəkildə, müasir şəhərsalma və kəndəsalma qaydalarına uyğun aparıldığına görə yaşayış arealının həcmi azalacaq, əkin sahələrinin həcmi isə genişlənəcək. Həm də suvarma sistemindən tutmuş aqroteknika xidmətdək bütün proseslər müasir texnologiyalar əsasında qurulacaq. Azərbaycan dövlətinin strateji hədəfləri gerçəkləşdikcə, yaxın illərdə bölgədə ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunması istiqamətində ciddi irəliləyiş və möhtəşəm inkişafın şahidi olacağıq.

Zülfü İLYASOV, “İqtisadiyyat” qəzetinin xüsusi müxbiri

Tezliklə Laçında və digər ərazilərdə 110 kV-luq yarımstansiyaların tikilməsi nəzərdə tutulur

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ordumuzun işğaldan azad etdiyi Qubadlı rayonunda sistem əhəmiyyətli yeni 110, 35, 10 kilovoltluq yarımstansiya tikilib.

Bu barədə AZƏRTAC-a açıqlamasında “Azərenerji” ASC-nin İctimaiyyətlə əlaqələr və mətbuat mərkəzinin rəhbəri Teymur Abdullayev deyib.

O bildirib ki, yarımstansiyanın tikintisi ilə paralel şəkildə Qubadlı rayonunun Azərbaycanın ümumi enerji sisteminə qoşulması, rayonun dayanıqlı elektrik enerjisi ilə təchiz edilməsi üçün Füzulidəki “Şükürbəyli” yarımstansiyasından “Cəbrayıl” yarımstansiyasına giriş-çıxış olmaqla 76 kilometr məsafədə ikidövrəli 110 kilovoltluq yüksəkərginlikli “Qubadlı-1”, “Qubadlı-2” elektrik verilişi xətti çəkilib. Yeni çəkilən xətt boyunca ildırımndan mühafizə, yarımstansiyalararası informasiya mübadiləsi və internet üçün 24 damarlı fiber optik kabel çəkilib və bu-

nunla Qubadlıya təkcə elektrik xətti deyil, həm də ən yüksək ötürmə qabiliyyətli sürətli internet xətti gətirilib. İldırımötürücü xəttin içində mühafizəli şəkildə uzanan izolyasiyalı kabel xətləri vasitəsilə keyfiyyətli internet şəbəkəsi, o cümlədən SKADA dispetçer idarəetmə sistemi informasiyalarının, proqram təminatının, televiziya, telefon, rabitə, müşahidə kameraları, canlı bağlantı, mərkəzləşdirilmiş arxiv şəbəkəsinin və başqa məlumatların sinxronlaşdırılması həyata keçirilib.

Bu günə qədər “Azərenerji” tərəfindən “Şuşa”, “Füzuli”, “Kəlbəcər”, “Cəbrayıl”, Zəngilan və Qubadlıda yeni 110 kilovoltluq yarımstansiyalar tikilib və bütün yarımstansiyalara çəkilən 110 kilovoltluq elektrik xətlərində ildırımndan mühafizə və yarımstansiyalararası signal mübadiləsi üçün 24 damarlı fiber optik kabellər quraşdırılıb. Beləliklə, işğaldan azad edilən ərazilərin 80 faizi Azərbaycanın ümumi enerji sisteminə qoşulmaqla yanaşı, elektrik xətləri üzərindəki optik kabellər vasitəsi ilə yarımstansiya və rayonlardakı lazımi strukturlar internetlə təmin edilib.

“Qubadlı” yarımstansiyasında 2 ədəd 25 MVA gücündə transformatorlar quraşdırılıb. 110 kilovoltluq açıq paylayıcı qurğu tikilib və açarların, ayırıcıların və digər texniki avadanlıqların açılıb, qoşulma əməliyyatları avtomatlaşdırılıb. O cümlədən, 35 kilovoltluq qapalı paylayıcı qur-

ğu yaradılaraq 8 ədəd xətt yuvası rəqəmsallaşdırılıb. Yarımstansiyanın idarəetmə sistemi üçün müasir tələblərə cavab verən Micro SCADA sistemi yaradılaraq “Azərenerji”nin mərkəzi SCADA sistemi ilə əlaqələndirilərək birbaşa mərkəzdən idarəedilməsi təmin edilib”, - deyər Teymur Abdullayev qeyd edib.

T.Abdullayev əlavə edib ki, ümumilikdə 2021-ci ildə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə 3 Elektrik Stansiyası - 8 MVT-lıq “Güləbird” SES (Laçın), 4,8 MVT-lıq “Suqovuşan-1” və 3 MVT-lıq “Suqovuşan-2” KSES-lər yenidən qurulub, 4,4 MVT-lıq “Kəlbəcər-1” KSES-də yenidənqurma işləri tamamlanmışdır. Perspektivdə Kəlbəcər və Laçında 25 KSES-in tikilərək yenidən qurulması planlaşdırılıb. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə 110/35/10 kV-luq “Şuşa”, “Füzuli”, “Şükürbəyli”, “Kəlbəcər”, “Cəbrayıl”, “Zəngilan”, “Qubadlı” yarımstansiyaları tikilərək prezidentin iştirakı ilə istismara verilib, “Ağdam-1” və “Ağdam-2” yarımstansiyalarında isə işlər yekunlaşmaqdadır. “Şükürbəyli” yarımstansiyasından iki istiqamətdə - Şuşaya 75, Zəngilana 110 kilometr, Daşkəsəndən Kəlbəcərə 70 kilometr, Xındırstandan Ağdamla isə 35 kilometr məsafədə ikidövrəli olmaqla 110 kV-luq ötürmə xətti çəkilib.

Yaxın perspektivdə Laçında və digər ərazilərdə 110 kV-luq yarımstansiyaların və əlaqələndirici xətlərin çəkilməsi və Qarabağın dairəvi elektrik təchizat sxeminin gerçəkləşdirilməsi nəzərdə tutulub.

Azərbaycanda yeni dövlət standartı təsdiq edilib

Toxum və əkin materialları sahəsində beynəlxalq standartlara uyğun tənzimlənməni təmin etmək məqsədilə AZS 130-2021 “Kənd təsərrüfatı bitkilərinin toxumlarının analiz

İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətinə verilən məlumata görə, standart “Toxum və əkin materialları”nın standartlaşdırılması üzrə Texniki Komitənin təqdimatı əsasında Dövlət Xidmətinin tabeliyində olan Azərbaycan Standartlaşdırma İnsti-

tutu tərəfindən təsdiqlənərək Standartlaşdırma üzrə normativ sənədlərin Dövlət Fonduna daxil edilib. Yeni sənədin qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar AZS 130-2005 “Kənd təsərrüfatı bitkiləri toxumları. Qəbul qaydaları və toxumlardan nümunələrin götürülmə üsulları” dövlət standartı qüvvədən düşüb.

Kənd təsərrüfatı bitkilərinin (pambıq, dərman bitkiləri, gül bitkiləri və efir yağlı bitkilər istisna olmaqla) toxumlarına şamil olunan yeni standart səpin keyfiyyətini təyin etmək üçün qəbul qaydalarını və nümunə götürmə metodlarını müəyyən edir.

Алиев с Эрдоганом посетили фотовыставку Байрактара в Зангилане

Президент Турции Реджеп Тайип Эрдоган и его азербайджанский коллега Ильхам Алиев во вторник посетили выставку фотографий агентства «Анадолу» в Зангианском районе Азербайджана, освобожденном в прошлом году от армянской оккупации. Как сообщает «Анадолу», председатель и гендиректор АА Сердар Карагёз рассказал двум президентам о фотографиях, представленных на выставке.

Эрдоган и Алиев также ознакомились с фотографией Оздемира Байрактара, основателя Ваука, одной из ведущих оборонных компаний Турции, который скончался в прошлом месяце в возрасте 72 лет. «С уважением чтим память Оздемира Байрактара, награжденного орденом «Карабах» за его вклад в Карабахскую Победу», - говорится в надписи под портретом.

Закир Гасанов и Хулуси Акар встретились в Зангилане

Министр обороны Азербайджана генерал-полковник Закир Гасанов уверен в развитии и укреплении партнерских отношений с Турцией. Об этом З.Гасанов сказал во время встречи в Зангилане со своим турецким коллегой Хулуси Акаром, которая состоялась в рамках визита президента Турции Реджепа Тайипа Эрдогана в Азербайджан, сообщает пресс-служба военного ведомства Азербайджана.

Согласно сообщению, Гасанов поблагодарил за моральную поддержку,

оказанную Турцией во время Отечественной войны, а также выразил уверенность в дальнейшем развитии и укреплении партнерства, основанного на взаимном доверии и поддержке. Х.Акар в свою очередь подчеркнул важность такой исторической встречи, отметив, что стратегический союз основан на дружбе и братских отношениях. На встрече также были обсуждены перспективы развития взаимодействия в военной, военно-технической, военно-образовательной и других сферах.

За девять месяцев доходы Нефтяного фонда с проекта «Азери-Чираг-Гюнешли» составили 3,9 млрд долларов

Доходы Государственного нефтяного фонда Азербайджанской Республики (ГНФАР) в рамках реализации проекта разработки нефтегазового месторождения «Азери-Чираг-Гюнешли» (АЧГ) в азербайджанском секторе Каспия в январе-сентябре текущего года составили 3 млрд 966,8 млн долларов США.

Отметим, что доходы Нефтяного фонда с блока АЧГ (за период с 2001 года) составили 153 млрд 372 млн долларов.

В МИРЕ

Самый крупный штраф в истории ЕС составляет уже 53,4 млн. евро

Санкции, которым подвергается Испания за недостаточную очистку сточных вод в девяти городах, в которых проживает более 350 тыс. человек, продолжают расти: теперь они составляют 53,4 млн евро. Это самый крупный штраф, с которым Испании пришлось столкнуться с тех пор, как она вступила в ЕС. Когда в июле 2018 года Суд Европейского союза вынес приговор о наложении этого штрафа, который увеличивается со скоростью чуть более 10 миллионов евро за семестр, Министерство экологического перехода и демографических проблем Испании пообещало, что в 2023 году будут

установлены новые очистные сооружения в девяти пострадавших населенных пунктах. По оценке министерства, окончательный штраф по этому делу превысит 80 млн евро. В соответствии с директивой ЕС, с конца 2000 года власти всех населенных пунктов с населением более 15 тыс. человек обязаны должным образом очищать сточные воды.

В Китае начал распространяться новый штамм птичьего гриппа

В Китае растет заболеваемость новым штаммом птичьего гриппа, сообщает

Reuters. В этом году был зафиксирован 21 случай заражения людей подтипом птичьего гриппа H5N6, тогда как в 2020 году таких случаев было всего пять. Уже известно о шести летальных исходах, многие пациенты находятся в критическом состоянии. "Рост числа случаев заболевания людей в Китае в этом году вызывает озабоченность. Это вирус, который вызывает высокую смертность", - сказал Тийс Куикен, профессор сравнительной патологии в Медцентре Университета Эразмус в Роттердаме.

В Губадлы обеспечено телерадиовещание

Производственное объединение «Радиотелевизионное вещание и спутниковая связь» (ПО «Телерадио») Министерства цифрового развития и транспорта обеспечило телерадиовещание в Губадлы. Как сообщили министерстве, с использованием технических возможностей 50-метровой вышки Ханлыгской радиотелевизионной станции обеспечено вещание восьми телевизионных и двух радиоканалов в городе Губадлы и 12 селах Губадинского района (Алибейли, Готурбулаг, Ходжахан, Гапанлы, Мутанлы, Хал, Ханлыг, Ганзали, Эфендияр, Газьян, Сарай, Юхары Моллу). Напомним, что на освобожденных территориях ранее были осуществлены работы по восстановлению телерадиовещания. Так, на Шушинской радиотелевизионной станции было установлено соответствующее оборудование, и с 31 декабря 2020 года телерадиовещание было восстановлено в городах Шуша,

Ханкенди, Ходжалинском, Агдамском, Бардинском районах, а также в прилегающих населенных пунктах. Кроме того, 4 октября 2021 года в городе Кяльбаджар в эксплуатацию была введена новая 17-метровая металлическая вышка. Таким образом, было обеспечено вещание восьми теле- и одного радиоканала в Кяльбаджаре и 15 прилегающих к нему селах.

Помимо этого, 20 октября в городе Зангиан и более 10 селах Зангианского района было налажено вещание восьми телевизионных и двух радиоканалов посредством существующей 30-метровой вышки Миндживанской радиотелевизионной станции Зангианского района. Отметим, что в настоящее время продолжают работы по восстановлению телерадиовещания на других освобожденных от оккупации территориях. Так, до конца текущего года планируется восстановить работу станции Шахйери поселка Гадрут Ходжавендского района.

2,2 миллиарда манатов на восстановление Карабаха

В Азербайджане обнародован размер средств, которые планируется выделить в будущем году на восстановление освобожденных территорий. Согласно проекту закона "О государственном бюджете на 2022 год", на восстановление и реконструкцию освобожденных от оккупации территорий из государственного

бюджета страны планируется выделить 2,2 миллиарда манатов.

28 oktyabr - 3 noyabr 2021-ci il

Kor Xəlifə (1811-1893) Hacı Hüsü (1839-1898)

Kor Xəlifə ayaması ilə tanınan şair, xəttat, müəllim, Şuşa şəhərindəki Merdinli məscidinin axundu Molla Əli Molla Kəlbəli oğlu Qarabağı 1811-ci ildə Şuşa şəhərində dünyaya gəlmişdir. İbtidai təhsilini atasından almışdır. Sonra Təbriz şəhərində mədrəsədə oxumuşdur. Təhsilini tamamlayandan sonra doğma yurduna dönmüş, Şuşa şəhərində Cümə məscidinin nəzdindəki mədrəsədə uşaqlara dərs demişdir. O, Qarabağda "Kor Xəlifə" ayaması ilə tanınırdı.

Molla Əli gözəl xəttat idi. Bir çox xətləri eynilə yazmaqda

mahir ustad kimi tanınmışdı. Onun işlərini hamı heyranlıqla qarşılayırdı. O dövrün bir çox tanınmış ailələri övladlarını Molla Əlinin yanında dərs al-

mağa göndərirdi. Mirzə Kazım adlı bir şagirdi onun yazılarını toplayıb, "İnsai-Mirzə Kazım" adlı kitab çap etdirmişdi. Bu kitab mədrəsələrdə hüsnxət nümayi kimi öyrədilirdi.

Molla Əli həm də muğam həvəskarı idi. Xərrat Quludan sonra Şuşada yeni musiqi məktəbi açmışdı. O burada tələbələrə muğam oxumağı, tar və kamança çalmağı öyrədirdi. Kor Xəlifənin vəfatından sonra musiqi məktəbi də öz fəaliyyətini dayandırmışdır. Molla Əli 1893-cü ildə dünyasını dəyişmişdir. Onun Salah, Süleyman adlı oğulları vardı.

Azərbaycanın musiqi beşiyi Qarabağda muğam sənətinin inkişafında mühüm xidmətləri olmuş görkəmli sənətkarlardan biri də Hacı Hüsüdür.

Hüsü Niftalı oğlu 1839-cu ildə Şuşanın Çölqala məhəlləsində dünyaya göz açıb. Papaqçılıqla məşğul olan atası yaxşı sənətkar kimi tanınıb. Hüsü ilk təhsilini molla məktəbində alır və elə bu dövrdən onun mələhətli səsinin olduğu aşkara çıxır. Şuşada yaratdığı məktəbdə bir çox xanəndələri yetişdirən Xərrat Qulu onun səsinə, musiqi duyumunu yoxlayır, qeyri-adi istedadını bəyənir və məktəbə qəbul edir. O, müəllimindən ifaçılığın sirlərini öyrənir.

Hüsü şuşalılar qarşısında ilk dəfə tarzən Sadıxcanın müşayiəti ilə "Çahargah" oxuyur və alqışlarla qarşılanır. Səsinin şöhrəti Azərbaycan hüdudlarını aşır...

Sevimli müəllimi Xərrat Qulu dünyasını dəyişəndən sonra Hacı Hüsü tanınmış maarifçi Mir Möhsün Nəvvabla görüşərək, ustadının xatirəsini yaşatmaq, musiqi məclisi yaratmaq fikrini ona bildirir. Beləliklə, Şuşada "Musiqişünaslar məclisi"nin əsası qoyulur. Məclisin üzvləri sadəcə çalıb-oxumaqla kifayətlənmir, həmçinin muğam sənətini inkişaf etdirir və davamçılarını yetişdirirlər. Bəzi araşdırmalarda oxuyuruq ki, Hacı Hüsü ilk dəfə olaraq Şuşada "Xanəndələr ittifaqı" da yaradıb. Onun üzvləri arasında dövrün tanınmış ifaçılarından Keçəcioğlu Məhəmməd, Malıbəyli Cümşüdd, Məşədi İsi, Cabbar Qaryaqədioğlu, Malıbəyli Həmid, Məşədi Məmməd Fərzəliyev və başqaları olub.

Hacı Hüsü həm də Xurşudbanu Natəvanın çox hörmət bəslədiyi xanəndələrdən olub, onun məclislərində yaxından iştirak etmiş. O, şamaxılı Mahmud ağanın və bakılı Məşədi Məlik Mansurovun məclislərinə tez-tez dəvət edilmiş.

Hacı Hüsü Şərq klassiklərinin qəzəllərini böyük şövqlə, ilham və məhəbbətlə oxuyub. Bu səbəbdən də xalq arasında "gözəllik aşığı" ad-

landırılıb, hətta haqqında əfsanə və rəvayətlər yaranıb. O, muğamlar üzərində günlərlə, həftələrlə çalışır, təkmilləşdirir, yeni-yeni guşələr və xallar əlavə edərmis. Mənbələrdə göstərilir ki, o, "Rast", "Şur", "Mahur" və başqa muğamlara bənzərsiz yeniliklər gətirib. Musiqişünas F.Şuşinski "Qarabağ xanəndələri" kitabında yazır: "O, "Kürdü" muğamına "Şahnaz"ı əlavə edərək, birlikdə "Kürdü-Şahnaz" oxuyub".

Görkəmli sənətkar ömrünün müdrik çağlarında Həcc ziyarətində olur. Bundan sonra toy məclislərində oxuması xurafatçıları tərəfindən birmənalı qarşılanmır. O, bunlara əhəmiyyət vermədikdə ruhanilərin təzyiqlərinə məruz qalır.

Hacı Hüsü uzun müddət Şuşada Gövhər Ağa məscidində azan çəkər və içindəki yangını minacatla söndürmüş. Hərdən minbərdə əvvəlki kimi ucadan "Segah" da oxuyar, zilə qalxar və zəngülələri ilə hər kəsi kədərləndirmiş.

Hacı Hüsü 1898-ci ildə vəfat edib.

Gələn il aqrar inkişaf üçün dövlət büdcəsindən 1 mlrd. manat ayrılacaq

Azərbaycan hökuməti 2022-ci ildə kənd təsərrüfatının inkişafı üzrə xərclərinin həcmi miyarda çatdırıb.

Bu barədə Milli Məclisin gələn ilin dövlət büdcəsi layihəsində deyilir.

Dövlət büdcəsindən 2022-ci ildə kənd təsərrüfatına ayrılan xərclərin həcmi 997.03 milyon manat təşkil edib. Bu 2021-ci il üzrə 943.03 milyon manat idi.

2022-ci il üzrə büdcə xərclərinin kənd təsərrüfatına ayrılan hissəsinin 477.48 mln. manatı kənd təsərrüfatı tədbirlərinə, 459.7 mln. manatı meliorasiya, 47.54 mln. manatı baytarlıq və 12.57 mln manatı isə digər sahələrə yönəldiləcək.

Daha 15 rayonun pay torpaqlarında dürüstləşdirmə işləri yekunlaşdırılıb

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Aqrar sahədə istehsalın və emal sənayesinin inkişafına dair bir sıra tədbirlər haqqında" 2021-ci il 15 iyul tarixli Fərmanına uyğun olaraq, Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti tərəfindən torpaqlardan istifadədə mövcud uyğunsuzluqların aradan qaldırılması və nəzərdə tutulmuş tədbirlərin yekunlaşdırılması çərçivəsində dürüstləşdirmə işləri aparılıb.

Xidmətdən bildirilib ki, torpaqların elektron kadastr uçotu işi yekunlaşmış 51 rayonun 50-də pay torpaqlarında uyğunsuzluqlarla bağlı fərqlərin aradan qaldırılması işlərinin icrası davam edir. Daha 15 rayonda (Şəmkir, İmişli, Füzuli, Daşkəsən, Zərdab, Tərtər, Sabirabad, Saatlı, Siyazan, Şabran, Balakən, Samux, Beyləqan, Bərdə, Göyçay) dürüstləşdirmə işləri yekunlaşdırılaraq, nəticələr Torpaqların Elektron Kadastr Uçotu İnformasiya Sistemində inteqrasiya olunub. Bununla da pay torpaqlarında uyğunsuzluqlarla bağlı fərqlərin aradan qaldırılması işləri 25 rayonda yekunlaşıb.

Tütün, içki və qida məhsullarının istehsalı artıb

Cari ilin yanvar-sentyabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə tütün məmulatlarının istehsalında 56,9 faiz, qida məhsullarının istehsalında 9,3 faiz, içki istehsalında isə 3,4 faiz artım müşahidə olunub.

Dövlət Statistika Komitəsindən verilən məlumata görə, bu sahələrin əsas məhsullarından qənd və şəkər tozunun istehsalı 53,5 faiz, kərə yağının istehsalı 5,2 faiz, kolbasa məmulatlarının istehsalı 1,8 faiz artıb, duru bitki yağlarının istehsalı 1,5 faiz, marqarin istehsalı isə 5 faiz azalıb.

Gürcüstan cari ilin 9 ayında Azərbaycandan 168,5 min ton yanacaq idxal edib

Gürcüstan cari ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində Azərbaycandan idxal etdiyi benzin və dizel yanacağının həcmi artırılıb.

Gürcüstan hesabət dövründə Azərbaycandan 168,5 min ton yanacaq idxal edib. Bu da 2020-ci ilin

eyni dövrü ilə müqayisədə 19,7 faiz çoxdur. Gürcüstan hesabət dövründə istehlak etdiyi yanacağın 41,2 faizini Azərbaycandan alıb. Azərbaycan bununla da Gürcüstanın əsas yanacaq təminatçısı olub.

Türkiyəli sahibkar qadınlar Qarabağa sərmayə qoymaqda maraqlıdır

"Qardaş Türkiyədən bir qrup sahibkar xanım Azərbaycana investisiya yatırmaqda maraqlıdır. Zəfər bayramı ərəfəsində ölkəmizə gələn iş adamları sərmayə qoymaq üçün əlverişli iqtisadi mühitdən yararlanacaqlar."

Bu sözləri Azərbaycan Sahibkar Qadınlar İctimai Birliyinin sədri Zemfira Ağayeva jurnalistlərə müsahibəsində söyləyib.

Z.Ağayeva bildirib ki, Qarabağda müxtəlif sahələr üzrə işlərin görülməsinə ehtiyac var. Bu məqsədlə Türkiyədən gələn iş adamlarını tekstil, səhiyyə, təhsil və müxtəlif sahələr üzrə xidmətlər göstərəcəklər.

"Əsas məqsəd ölkələrimiz arasında əməkdaşlıq və investisiyanı inkişaf etdirməkdir. Birliyimizə hazırda Rumıniyadan, Özbəkistandan

da təkliflər gəlib və onlar da öz növbəsində Qarabağa investisiya yatırmaq niyyətindədirlər", - deyə İB sədri vurğulayıb.

Tikinti materiallarının istehsalı sahəsində 72,2 faiz artım olub

Cari ilin yanvar-sentyabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə tikinti materiallarının istehsalı sahəsində istehsalın ümumi dəyəri 625,4 milyon manat olmaqla, 72,2 faiz artım olub.

Dövlət Statistika Komitəsindən bildirilib ki, həmin müddətdə betonndan yığma tikinti konstruksiyalarının istehsalı 2,1 dəfə, emal edilmiş mərmər travertin, alebstr və onlardan məmulatların istehsalı 58,1 faiz, sementdən, süni daşdan və ya betonndan tikinti blokları və kərpiclərinin istehsalı 53,1 faiz, tikinti gipsinin istehsalı 46,9 faiz, hörmə üçün hazır beton qarışığının istehsalı 36,4

faiz, tikinti kərpicinin istehsalı 22,8 faiz, tikinti əhənginin is-

tehsalı 9,1 faiz artıb, asfaltın istehsalı isə 15,6 faiz azalıb.

8 Soltan Rəhimov: “Biz bu qələbə ilə bütün şəhidlərimizin qisasını aldığımızı”

rayonunun Horadiz şəhərinin Lələtəpə N sayılı hərbi hissəsində xidmətini davam etdirib. İkinci Qarabağ müharibəsi başlayanda 19 yaşında tamam olmuşdu. 2020-ci il sentyabrın 27-ni belə xatırlayır: *“Şəhər saat 8 radələrində idi. Erməni silahlı qüvvələri atəşkəsi pozaraq, torpaqlarımıza hücum etdi. Günorta saatlarında biz Yaztəpə istiqamətində əks-hücum keçdik. Mən sürücü idim, bizim hərbi hissə hansı istiqamtdə döyüşə girirdisə, o istiqamətdə silah-sursat daşıyırdım. Çox çətin, gərgin günlər idi. Bəlkə kənardan dinləmək asan gələrdi, amma döyüş meydanında baş verənləri düşünmək belə çətindir”...*

Soltan Füzuli, Xocavənd, Cəbrayıl, Hadrut uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edib. *“Oktyabr ayının 26-sı axşam saat 7 radələrində Füzuli rayonunun Dədəli dairəsi adlandırılan yerdə sürdüyüm maşından aralanmışdım ki, özüm də, maşın da düşmənin atəşinə məruz qaldıq. Maşını minomyotla partlatdılar. Həmin gün o yerdə 12 şəhid verdik, 22 nəfər yaralandı. Yaralıları oradan çıxarmaq üçün şəhərə qədər qalmalı olduq. Şəhər həm şəhidlərimizi, həm yaralıları oradan çıxarmaq üçün bildik”...*

Noyabrın 9-u 44 günlük müharibə başa çatdıqdan sonra Soltan hərbi xidmətini yanvar ayında bitirsə də, 6 ay əlavə olaraq xidmət edir.

Döyüş əməliyyatlarında iştirak edərək, şəxsi igidlik və şücaət nümayiş etdirmiş Soltan Rəhimov 2 medalla: “Füzulinin azad olunmasına görə” və “Xocavəndin azad olunmasına görə” medalları ilə təltif olunub.

Soltan 44 günlük müharibəni həyəcənsiz xatırlaya bilmir. “44 günlük müharibə Azərbaycan ordusunun peşəkarlığını, döyüş ruhunu, Vətən məhəbbətini, əsgər və zabitlərimizin igidliyini bütün dünyaya göstərdi. Biz bu qələbə ilə bütün şəhidlərimizin qisasını aldığımızı, – deyir igid əsgərimiz.

Müharibə görmüş insan tam dəyişir. Soltan da dünənkini yeniyetmə deyil sanki... - **“Bu torpağın hər qarışı bizim üçün əzizdir. Biz torpaqlarımızı nəyin bahasına olursa-olsun, azad etdik. Qürur duyuram ki, doğma torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsində az da olsa, mənim də payım var. Vətənimin keşiyində durmağa həmişə hazıram!”**

Məmmədova YEGANƏ

Azercell-dən yeni Wi-Fi kampaniyası!

4G modem alan hər kəsə 50 Gb internet hədiyyə olunur

Yüksəksürətli interneti hər kəs üçün olğan edən “Azercell Telekom” yeni Wi-Fi cihazının satışına start verir. Kampaniya çərçivəsində son model Wi-Fi cihazı ilə birgə 1 aylıq 50GB internet cəmi 129 AZN-ə təqdim olunur. Həm 4G, həm də 3G şəbəkələrini dəstəkləyən bu cihazın daha bir üstünlüyü paylaşılan yüksəksürətli internetə eyni anda 32-yə qədər cihazın qoşula bilməsidir. Azercell Wi-Fi modemi yalnız smartfonları deyil, hətta kompüter, noutbuk, planşet, printer və televizoru da şəbəkəyə qoşmaq üçün kifayət qədər universaldır.

Qeyd edək ki, yeni 4G Wi-Fi modem yalnız ev və ya ofisdə işləmək üçün nəzərdə tutulmayıb. İstirahət

zamanı bu kiçik ölçülü və yüngül cihazı istənilən yerdə daşıyıb internetdən istifadə etmək olar. Geniş əhatə dairəsi 15-20 metrlik radiusda olan qurğuları stabil internetlə təmin etməyə imkan verdiyindən, daim cihazın yanında qalmağa ehtiyac yoxdur. Digər tərəfdən, yeni Wi-Fi modeminin müasir görünüşü istənilən evə, və ya ofisə ideal dizayn əlavəsi ola bilər.

Kampaniyaya dərhal qoşulub yüksəksürətli internetdən yararlanmaq üçün ən yaxın Azercell satış məntəqəsinə müraciət etmək kifayətdir. Kampaniya çərçivəsində hər bir Azercell Wi-Fi Modemi ilə birgə 1 ədəd “Data tarifi”ndə olan nömrə və 50GB-lıq internet paketi təqdim olunur.

Azercell-in yeni Wi-Fi kampaniyasına qoşulub yüksəksürətli internet əldə et!

Hökumət gömrükdən büdcəyə daxilolmaların gələn il 21% artacağını proqnoz edir

Azərbaycanın dövlət büdcəsinə 2022-ci ildə gömrük rüsumlarından daxilolmaların həcmi açıqlanıb.

Bu barədə Milli Məclisin gələn il üçün dövlət büdcəsi layihəsində deyilir.

Məlumatla görə, 2022-ci ildə 1 milyard 150 milyon manat gömrük rüsumlarından daxilolmalar olacağı ehtimal edilir.

Bu da 2021-ci ilin qanun layihəsindəki proq-

nozdan 21% yüksəkdir. 2021-ci ildə 950 milyon manat gömrük rüsumlarından gəlirin büdcəyə daxil olması proqnozlaşdırılır.

Əlavə olaraq, ölkə ərazinə xaricdən idxal edilən mallara ƏDV-dən 2 milyard 910 milyon (2021: 2 mlrd. 740 mln.) yol vergisindən 116,5 milyon manat (114 mln. manat), aksizlərdən 1 milyard 266,85 milyon manat (1 mlrd. 059 mln.) olmuşdur.

Dünyanı ən çox çirkləndirən şirkətlər seçilib

2021-ci ildə “Coca-Cola”, “PepsiCo” və “Unilever” planeti ən çox çirkləndirən şirkətlər reytingində lider olublar. Qeyd edək ki, hər il minlərlə könüllü planeti ən çox çirkləndirən şirkətləri müəyyən etmək üçün onlarla ölkədə su hövzələrinin sahillərində araşdırma aparır. Banker.az xəbər verir ki, bu il tədqiqatda 45 ölkədə su anbarlarının sahillərini tədqiq edən 11 min könüllü iştirak edib. #Breakfreefromplastic hesabına görə, “Coca-Cola” məhsullarının tullantıları dünyanın 39 ölkəsində tapılıb. Dünyanı ən çox çirkləndirən ölkələr siyahısında ikinci və üçüncü yeri “PepsiCo” və “Unilever” tutub.

Onlardan başqa ilk beşliyə həmçinin “Nestle”,

“Procter & Gamble”, “Mondelez”, “Philip Morris”, “Danone”, “Mars” və “Colgate-Palmolive” daxil olub. Bu şirkətlər təkcə plastik çirklənməni deyil, həm də iqlim böhranını da şiddətləndirir.

“Greenpeace”ə görə plastik çirklənməyə görə ilk onluqda olan bütün markalar (“Philips Morris” istisna olmaqla) qablaşdırma üçün plastiki “Aramco”, “Total”, “Exxon” və “Shell” kimi iri neft şirkətlərini təchiz edən zavodlardan alır.

2021-ci ilin iyulunda quru və okeanların birgə temperaturu son 142 ildə pik həddə çatıb – 16.7 °C. BMT-nin proqnozuna görə, 2030-cu ilə qədər havanın temperaturu daha 1.5 °C artacaq ki, bu da ekstremal hava hadisələrinə səbəb olacaq.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Akademik Ziyad Səmədzadə «İqtisadiyyat» qəzetinin xüsusi müxbiri Zülfü İlyasova bacısı **LƏTİFƏ XANIMIN** vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

«İqtisadiyyat» qəzetinin kollektivi qəzetin xüsusi müxbiri Zülfü İlyasova bacısı **LƏTİFƏ XANIMIN** vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Təsisçi:

Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ

Baş redaktor:

Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:

Ziyad Səmədzadə, Akif Musayev, Vahid Novruzov, Ədalət Muradov, Qüdrət Kərimov, Elşən Hacıadə, Süleyman Qasımov, Mirqasım Vahabov, Bəyalı Ataşov, Məiş Əhmədov, Aydın Hüseynov, Rəsul Balayev, Müşfiq Atakişiyev, Zahid Məmmədov, Aytən Səmədzadə, Elşad Səmədzadə

Dizayner:

Lamiyə NƏBİYƏVA

Redaksiyanın ünvanı:

Əliyar Əliyev küçəsi, 7

Redaksiya: +99412 566 09 60

Faks: +99412 514 14 27

Mühasibatlıq: +99412 566 63 08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir. “İQTİSADİYYAT” qəzetinin kompüter mərkəzində yığılmış və səhifələnməmiş, “Azərmedia” MMC mətbəəsində çap edilmişdir. Lisenziya: 022201; İndeks: 0355; Tiraj: 1500